

EN RAPPORT BASERT PÅ FOSTERHJEMSUNDERSØKELSEN 2026

«Jeg er frikjøpt, og i permisjon fra en jobb i det offentlige. For å beholde mine rettigheter til AFP må jeg begynne å jobbe igjen de 7 siste årene før jeg er 62. Barnets behov for stabilitet og omsorg tilsier at jeg må være frikjøpt fremover utover denne tiden.

Skal jeg velge barnet eller økonomisk trygghet?»

- *Kommentar fra en fosterforelder i undersøkelsen*

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Variasjoner mellom fosterhjem med støtte fra kommune/stat kontra de som får støtte fra de private	5
1.2 Å være fosterhjem er dypt meningsfylt, hvordan få flere til å si ja til å bli et fosterhjem?	7
1.3 Hvem er respondentene?	8
2. Rettsikkerhet for barn i fosterhjem	9
2.1 Medvirkning	10
2.2 Et liv i midlertidighet	11
2.3 Fosterforeldres rettigheter til å ivareta barnet	13
2.4 Klagerett på enkeltvedtak og hjelp til megling/overprøving	16
2.5 Fosterforeldres utfordringer med manglende tilgang til nødvendige og praktiske løsninger for barnet	17
3. Brudd, flyttinger og samarbeid	20
3.1 Uplanlagte flyttinger og brudd	20
4. Stabiliserende, behovsrettede tiltak i fosterhjemsoppdraget	24
4.1 Frikjøp	25
4.2 Avlastning og veiledning i komplekse situasjoner	30
4.3 Økonomi	32
5. Samvær og gjenforening/tilbakeføring	33
5.1 Samvær	34
5.2 Gjenforening	34
6.0 Ettervern	36
7.0 Terningkast til kommunene	39
8.0 Overordnede anbefalinger fra Norsk Fosterhjemsforening	41

1. Innledning

Ni av ti barn under barnevernets omsorg, som ikke kan bo hos sine foreldre, vokser opp i fosterhjem. Fosterfamiliene er dermed selve bærebjelken i norsk barnevern.

Barn trenger relasjoner som varer, mennesker som blir, og et hjem hvor de kan høre til. Dette er det bred faglig og politisk enighet om i Norge. Fosterhjemsordningen bygger nettopp på denne innsikten – at barn ikke bare trenger profesjonell oppfølging, men tilknytning, omsorg og familietilhørighet.

Når det offentlige overtar omsorgen for et barn, overtar det også ansvaret for å gi barnet en stabil oppvekst. Barn som ikke kan bo hjemme, skal ikke vokse opp i midlertidighet og uforutsigbarhet. Dersom staten ikke klarer å sikre stabilitet og trygge rammer, svikter vi barna på nytt.

Fosterhjemsundersøkelsen 2026 bekrefter i stor grad det samme bildet som tidligere år: Fosterhjemmene gjør en uvurderlig innsats, men altfor mange opplever manglende forutsigbarhet, utilstrekkelig oppfølging og svake rettigheter. Det er gjort et Kvalitetsløft med gode steg i riktig retning, men fortsatt er det store rettssikkerhetsmessige mangler på feltet, samt mye tilfeldigheter og store forskjeller i hvordan barna sikres fra kommune til kommune. Spørsmålet er ikke lenger hva som er utfordringene. Spørsmålet er om politikerne vil gjøre noe med dem.

Fosterforeldre går ikke inn i oppdraget med forventning om at alt skal være enkelt. De vet at barn kan teste grenser, avvise og streve. De er forberedt på motgang i relasjonen. Men de er ikke forberedt på å måtte kjempe mot systemet for å sikre barnet stabile rammer.

Når staten ber vanlige, private familier om å ta på seg et slikt ansvar, er det rimelig å forvente trygge rammer, forutsigbarhet og støtte. Når dette uteblir, blir belastningen stor. Flere fosterhjem opplever at de står alene i krevende situasjoner. Resultatet er at noen avslutter oppdraget, takker nei til nye plasseringer eller lar være å anbefale andre å bli fosterforeldre. Det har Norge ikke råd til.

Samtidig viser undersøkelsen igjen at mange unge som har vokst opp i fosterhjem, opplever at fosterhjemmet har hatt stor betydning for livet deres. De fleste ungdommene sier de har det bra i dag. Det forteller noe viktig om kraften i en familie som stiller opp for et barn.

Men veien dit er ofte krevende. Mange barn opplever flere flyttinger og lever i familier der fremtiden er usikker. De knytter seg til fosterforeldre og fostersøsken, samt nytt nettverk, uten å vite om relasjonene vil få vare. Å leve i slik usikkerhet over tid har en høy menneskelig kostnad.

For barnet kan denne usikkerheten bli en tung byrde. Spørsmålene melder seg: Hvor lenge får jeg bli her? Må jeg flytte igjen? Har jeg virkelig et hjem? Dette er bekymringer barn ikke burde bære. Energien burde brukes på å utvikle seg, bygge relasjoner og finne trygghet i hverdagen.

Også fosterforeldre og fostersøsken investerer følelsesmessig i relasjonen til barnet. De blir en familie. Samtidig lever mange med en grunnleggende usikkerhet: Vil denne familietilknytningen bli anerkjent og beskyttet?

Vi mener at midlertidigheten må vike for mer forutsigbarhet og trygghet for barna. Beskyttelse i tråd med Den Europeiske menneskerettighets Konvensjon (EMK) artikkel 8, må ivaretas der det har oppstått rett til familieliv med fosterfamilien.

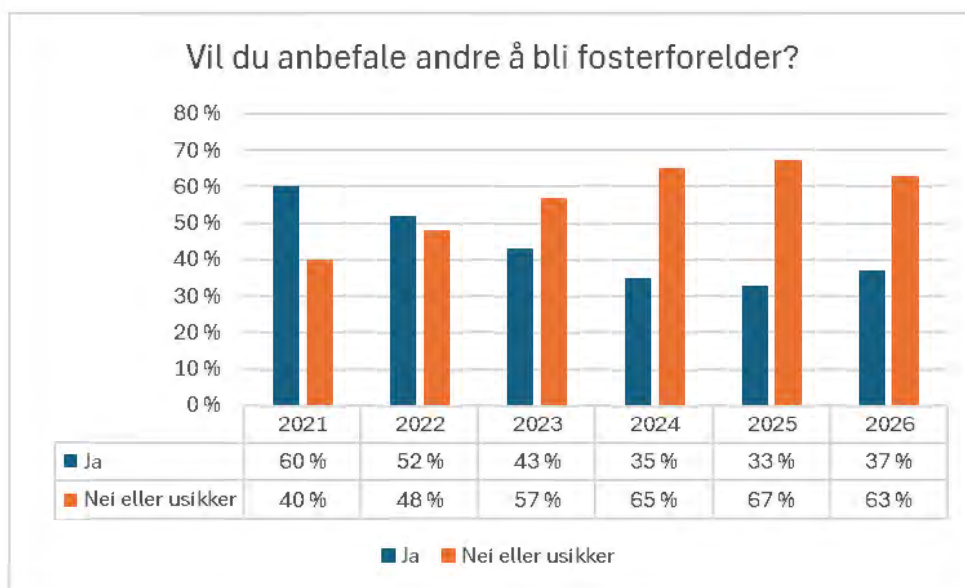
I 2026 er det fremdeles fosterhjemmet og barnet, og ikke det offentlige, som bærer all risiko forbundet med oppdraget. Både uforutsigbarhet, følelsesmessig risiko, juridisk risiko og økonomisk risiko.

Derfor handler fosterhjemspolitikken til syvende og sist om noe grunnleggende: Om vi faktisk er villige til å gi barna som trenger oss mest, den stabiliteten og tilhørigheten de har krav på. Fosterhjemskrisa har vært et stort problem over mange år - barn som lever under omsorgssvikt står i kø og venter på et trygt hjem.

De viktigste ambassadørene for å rekruttere flere fosterhjem er de som allerede er fosterforeldre. De kan både re-rekrutteres og gi andre familier gode råd og eventuelle anbefalinger om å bli fosterhjem. Dessverre får vi ikke brukt dette potensiale best mulig når de beskriver situasjonen slik:

På spørsmålet om fosterforeldrene kunne tenke seg å påta seg et nytt oppdrag svarer (N=991) 26,8 % ja, 44,3 % nei og 23,9 % vet ikke.

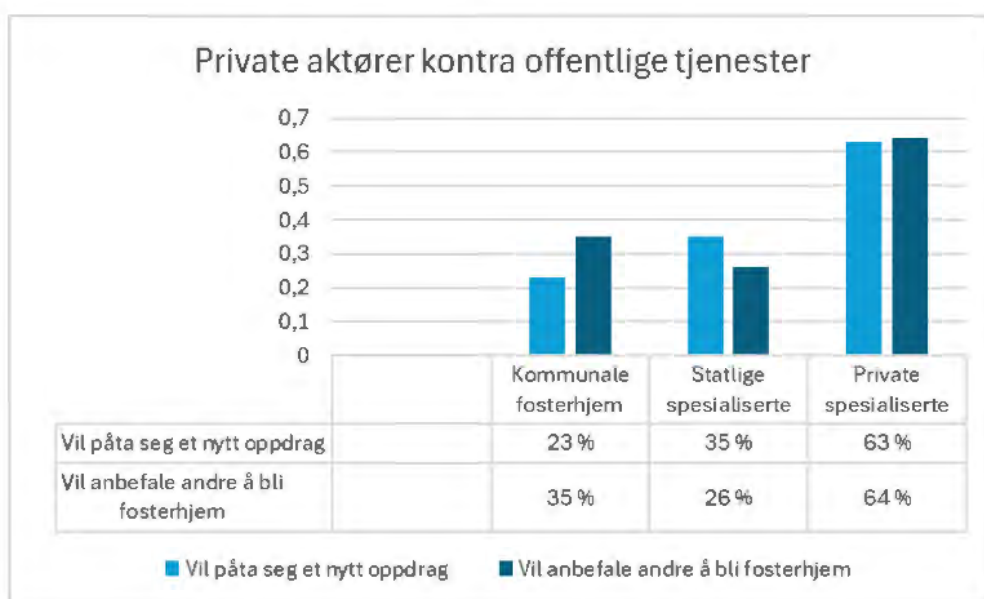
På spørsmålet om fosterforeldrene kan anbefale andre å bli fosterforeldre svarer (N=991) 36,5 % ja, 37,8 % nei og 24,7 % vet ikke.

***I 2021 var svaralternativene formulert som en skala fra 1-6 hvor 1 er uenig og 6 er enig. I figuren har 4-6 blitt tolket som "Ja" mens 1-3 og Vet ikke har blitt tolket som "Nei eller usikker". Kilde: Fosterhjemsundersøkelsen.

1.1 Variasjoner mellom fosterhjem med støtte fra kommune/stat kontra de som får støtte fra de private

Det er en betydelig variasjon mellom fosterhjem som har avtale direkte med det offentlige, kontra fosterhjem som har avtale med private aktører. Selv om det er færre respondenter i målgruppene med spesialiserte, gir svarene en interessant indikasjon også i årets undersøkelse: Fosterforeldre som er i spesialiserte private oppdrag, er mye mer positive til både å påta seg nye oppdrag og til å anbefale andre å bli fosterforeldre.

Så hva kan staten og kommunene lære av de private aktørene?

1. Tettere oppfølging

Mange fosterforeldre opplever at private aktører gir mer tilgjengelig og hyppigere oppfølging. De har ofte faste kontaktpersoner som kjenner familien godt og som er lettere å få tak i når utfordringer oppstår.

2. Bedre tilgjengelighet og responstid

Fosterforeldre forteller ofte at de raskere får svar, råd og støtte når de trenger det. Det gir trygghet i en hverdag som kan være krevende.

3. Mer forutsigbare rammer

Private aktører tilbyr ofte mer tydelige avtaler og klarere rammer rundt oppdraget – både når det gjelder forventninger, oppfølging og økonomiske forhold. Forutsigbarhet gjør det lettere å stå i oppdraget over tid.

4. Mer kompetansestøtte

Flere opplever at private aktører tilbyr mer systematisk veiledning, kurs og faglig støtte. Det kan handle om traumeforståelse, relasjonsbygging eller håndtering av krevende situasjoner i hverdagen.

5. Opplevelse av å bli sett og verdsatt

Fosterforeldre peker ofte på at de føler seg mer anerkjent i rollen. De opplever at innsatsen de gjør blir tatt på alvor, og at de blir møtt som samarbeidspartnere.

6. Avlastning og praktisk støtte

Noen private aktører tilbyr mer fleksible ordninger for avlastning eller ekstra støtte i perioder hvor belastningen er stor. Dette kan være avgjørende for å kunne stå i oppdraget over tid.

7. Mindre byråkrati i hverdagen

Flere fosterforeldre beskriver at samarbeidet oppleves mer smidig og mindre preget av tunge administrative prosesser.

Kort sagt: Fosterforeldre som opplever god oppfølging, tydelige rammer og reell støtte i oppdraget, er langt mer motivert til å fortsette – og til å anbefale andre å bli fosterforeldre. Dette peker på et viktig poeng for fosterhjems politikken: Rammvilkår og oppfølging betyr mye for både rekruttering og stabilitet i fosterhjemsomsorgen.

1.2 Å være fosterhjem er dypt meningsfylt, hvordan få flere til å si ja til å bli et fosterhjem?

Det er et komplekst og til tider krevende omsorgs- og rehabiliteringsarbeid som varer hele døgnet, året rundt. Likevel er det helt vanlige familier som påtar seg denne oppgaven. Mange går inn i oppdraget uten fullt ut å vite hvor omfattende det kan bli. Derfor er de helt avhengige av et system rundt seg som gir faglig støtte, forutsigbar oppfølging og tydelige rammer.

I dag er dette ansvaret lagt til kommunene. Samtidig vet vi at kommunene har svært ulike forutsetninger – både økonomisk og faglig. Resultatet er store forskjeller i kvaliteten på oppfølgingen fosterhjem får. I tillegg opplever mange hyppige bytter av saksbehandlere, noe som gjør det vanskelig å bygge stabile relasjoner og kontinuitet i samarbeidet.

Etter dommene fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har det også oppstått en tydelig pendelbevegelse i barnevernets praksis. Mange fosterforeldre forteller at barn presses til samvær som ikke oppleves å være til deres beste. Samtidig får fosterhjemmene ofte lite veiledning og støtte til å håndtere de belastningene dette kan innebære for barnet.

Konsekvensen er at fosterforeldre i praksis sitter igjen med et omfattende ansvar for barnets omsorg – 24 timer i døgnet – men uten tilsvarende rettigheter eller reell innflytelse på beslutninger i barnevernssaken som er avgjørende for barnets hverdag. Mange beskriver en dyp følelse av maktesløshet. De står med ansvaret, men uten mandatet. Dette skaper en betydelig psykisk belastning for familier som allerede har åpnet hjemmet sitt for barn som trenger mer enn de fleste.

De fleste fosterforeldre beskriver oppdraget som dypt meningsfullt. Å få være en trygg voksen i et barns liv og bidra til en ny start, er en av de viktigste oppgavene man kan ta på seg.

Problemet er ikke barna. Problemet er systemet rundt dem. Og det er et politisk ansvar å sørge for at systemet faktisk støtter – ikke sliter ut – familiene som bærer den viktigste oppgaven i barnevernet.

(N=849)

Hva mener du er de 6 viktigste tiltakene myndighetene må gjøre for å rekruttere flere fosterhjem?

1.3 Hvem er respondentene?

Fosterforeldrene

Det er 1 286 fosterforeldre som har svart på Fosterhjemsundersøkelsen i år. Når det gjelder fosterforeldrene er 85,8 % (N= 1 124) av respondentene ordinære kommunale fosterhjem, 5,1 % er statlige spesialiserte fosterhjem og 7,4 % er private spesialiserte fosterhjem.

45,6 % (N=838) av fosterforeldrene har tilknytning som ansatt i det offentlige og 21,5 % er ansatt i privat sektor, 1,2 % er student, 3,1 % er pensjonister og 5 % er uføre.

11 % (N= 1 107) av fosterforeldrene sier plasseringen er frivillig der foreldre har hele foreldreansvaret, 60 % sier det er en omsorgsplassering der nemda har gjort vedtak og barnevernet har overtatt omsorgsansvaret og foreldre har begrenset foreldreansvar, 24.6 % har plasseringer der foreldrene er fratatt hele foreldreansvaret og nesten 5,7 % sier barnet har fast eller midlertidig verge.

De fleste av respondentene, 85 % (N= 1 153), har fosterbarn under 18 år boende hos seg. 6.8 % har ungdom boende hos seg på etterverntiltak, og 5.5 % har avsluttet oppdrag i løpet av de to siste årene.

15% (N= 1 116) av respondentene er enslige fosterforeldre.

Videre er 68 % (N= 1 046) av respondentene fosterforeldre for første gang.

Når det gjelder varighet på oppdraget fosterforeldrene står i, er det god spredning hos respondentene. 30 % (N=1113) har hatt barnet/ ungdommen boende hos seg i 10 år eller mer. 22 % oppgir 7-10 år, 17 % 4-6 år, 21 % 1-3 år og 11% under ett år.

De fleste respondentene 72 % (N=1120), hadde ikke en relasjon til barnet/ungdommen før plassering, men rundt 15 % oppgir at de er en slekts plassering og 9 % en nettverks plassering.

77 % (N=996) av fosterforeldrene sier at barnet har ingen kulturell, språklig eller religiøs bakgrunn som krever særlig hensyn.

Ungdommene

Det er 207 ungdommer mellom 16 og 25 år som har svart på ungdomsdelen av Fosterhjemsundersøkelsen. Av disse er 44 % (N= 161) mellom 16 og 17 år. Den største andelen av respondentene bor i fosterhjem, 73 % (N=123), mens 14 % bor i leilighet/på hybel og 3 % bor sammen med foreldrene sine. 71 % (N= 119) av respondentene har bodd i fosterhjemmet i 5 år eller mer, 24 % har bodd i fosterhjemmet mellom 1 og 5 år og 6 % har bodd i fosterhjemmet under ett år. Når det gjelder livssituasjonen deres er det 60 % (N=132) går på videregående, 10 % er læringer, 4 % jobber heltid og 4 % studerer på høyskole/universitet.

2. Rettsikkerhet for barn i fosterhjem

Fosterhjemsundersøkelsen 2026 bekrefter igjen et alvorlig og gjennomgående bilde: Barn i fosterhjem har fortsatt svak rettssikkerhet. Når det offentlige overtar omsorgen for et barn, må det også sikre barnet reell trygghet, medvirkning og beskyttelse i avgjørelser som griper direkte inn i barnets liv. Slik er det ikke i dag. Årets undersøkelse viser at mange barn og unge fortsatt ikke opplever å få tilstrekkelig innflytelse i egen sak, og at fosterforeldre i stor grad opplever at barnets rettssikkerhet ikke er godt nok ivaretatt i spørsmål om samvær, midlertidighet og andre sentrale forhold.

Den svake rettssikkerheten har flere årsaker. Barnets rett til medvirkning ivaretas fortsatt ikke godt nok for mange av barna. En viktig rettssikkerhetsutfordring er også at barnet i dag som hovedregel først har partsrettigheter i egen barnevernssak fra fylte 15 år, med mulighet for å få dette også under 15 år etter en individuell vurdering. Uten partsrettigheter har barnet ikke rett til egen advokat, og ikke rett til å delta aktivt i egen sak. Det er besluttet at alderen for partsrettigheter skal senkes til 12 år fra 2028, hvilket er viktig steg i riktig retning, men ikke tilstrekkelig.

En stor rettssikkerhetsutfordring for barnet er at fosterforeldre, som har den daglige omsorgen for barnet og har viktig informasjon om barnet, mangler sentrale rettigheter i systemet til å bidra til sakens opplysning og medvirke i avgjørelser som ivaretar barnets beste. Det kan i en god del saker være en iboende interessemotsetning mellom barnets interesser og foreldrenes interesser. Der barnevernstjenesten er enig med barnets foreldre, er det i dag ofte ingen som på barnets vegne kan utfordre inngripende avgjørelser barnet er uenig i. Dette er særlig krevende i saker der barnet har utviklet sterk tilknytning til fosterhjemmet og hvor familielivet i praksis er knyttet til fosterhjemmet.

Undersøkelsen viser også i år at hovedandelen av barna i fosterhjemmene har betydelig botid i fosterhjemmet, og at flertallet av både fosterforeldre og ungdommer anser at det er til fosterhjemmet barnet har sitt familieliv etter EMK artikkel 8. I årets undersøkelse uttrykker 84 % av fosterforeldrene at de i stor grad opplever å være like engasjert og knyttet til barnet som om det var deres eget barn. Samtidig lever mange barn fortsatt i midlertidighet i fosterhjemmet, med en vedvarende usikkerhet om hvor de skal vokse opp.

Nytt i årets undersøkelse er at vi går nærmere inn på plasseringsgrunnlagets betydning for barnets rettssikkerhet. Der barnet er plassert i fosterhjem på grunnlag av frivillig plassering, i stedet for at barnevernet har overtatt omsorgen, får dette betydning både for barnet og fosterhjemmet. Også hvordan foreldreansvaret fungerer der omsorgen er overtatt, har betydning for barnets rettssikkerhet.

Også i årets undersøkelse avdekkes fosterforeldres store vansker med manglende tilgang til digitale tjenester og andre praktiske løsninger, og viser hvordan barn i fosterhjem fortsatt utsettes for en systemsvikt som andre barn slipper. Samtidig må funnene ses i lys av en utvikling der fosterforeldre har fått utvidet beslutningsmyndighet over barnet, uten at dette ennå fullt ut er fulgt opp i systemer og praksis.

2.1 Medvirkning

Barnets rett til å medvirke i alle forhold som gjelder barnevernssaken er en grunnleggende rettighet. Barnets mening er et sentralt moment i avgjørelser barnevernet tar om hva som er til barnets beste. Særlig viktig blir dette når det gjelder inngripende tiltak i barns liv, som når et barn ikke lenger kan bo hjemme og må flyttes ut av sitt foreldrehjem. Som i 2025 viser også årets undersøkelse at det fortsatt er en lang vei å gå før alle barn og unge i fosterhjem opplever reell medvirkning i egen sak.

Barn må føle seg trygge for å kunne medvirke reelt. Årets undersøkelse viser at tryggheten i møte med kontaktperson og tilsynsperson varierer i stor grad. Mange oppgir å ikke ha en egen tillitsperson, og flere oppgir å ikke vite om de har dette. Tillitspersonen skal bidra til å gi barnet trygghet og støtte når barnet skal medvirke, slik at barnets perspektiv kommer frem, og det er grunn til å stille spørsmål ved hva som er årsak til at dette ikke fungerer for så mange.

Ungdommenes svar viser at en god del opplever god medvirkning i møte med barnevernstjenesten og kontaktpersonen, men også at en stor gruppe bare i begrenset grad opplever å bli hørt og få reell innflytelse. Fosterforeldrenes svar peker i samme retning. De beskriver både svak medvirkning for barnet og begrenset medvirkning for seg selv, særlig i spørsmål om samvær.

- 38,7 % (N= 841) av fosterforeldrene svarte nei eller vet ikke om barnets rettsikkerhet blir ivaretatt i avgjørelser som gjelder barnet.
- 36,8 % (N=106) av ungdommene svarer at de kun i noen, liten eller svært liten grad opplever å ha fått mulighet til å medvirke i møte med barnevernstjenesten og sin kontaktperson. 11,3 % oppgir at de ikke vet om de har fått denne muligheten.
- 32,4 % (N=871) av fosterforeldrene er helt eller litt uenige i at de får eller har fått medvirke i spørsmål om utforming av samværsordningen.
- 55,4 % av fosterforeldrene svarer at barnet bare i noen grad, i liten grad eller i svært liten grad har fått mulighet til å medvirke i bestemmelsene rundt samvær.
- 50,4 % (N=103) av ungdommene svarer at de kun i noen grad, i liten grad, i svært liten grad eller ikke vet om de har fått mulighet til å medvirke i spørsmål om samvær.
- 27,0 % (N=115) av ungdommene svarer at de er eller har vært veldig trygge på sin kontaktperson i barnevernet, mens 7,8 % svarer at de ikke er trygge i det hele tatt.
- 35,4 % (N=113) sier at de er eller har vært veldig trygge på sin tilsynsperson, mens 3,5 % sier at de ikke har vært trygge i det hele tatt.
- 43,8 % (N=112) av ungdommene svarer at de har en tillitsperson, 27,7 % svarer nei og 28,6 % svarer vet ikke.
- 40,1 % (N=876) av fosterforeldrene oppgir at barnet har en tillitsperson, 47,4 % oppgir at barnet ikke har det, og 12,6 % svarer vet ikke.
- 14,3 % (N=105) av ungdommene svarer ja på at de har møtt i barneverns- eller helsenemnda og sagt hva de mener og ønsker. 60,0 % svarer nei, mens 22,9 % svarer vet ikke.
- 19,1 % (N= 848) av fosterforeldrene sier de ikke har innsyn i viktige dokumenter som er av betydning for oppdraget/ ivaretagelse av barnet slik som helse, nemndsavgjørelse historikk.
- 79 % (N=162) sier manglende innsyn har hatt som konsekvens at det reduserer muligheten til å følge opp barnet på riktig måte, 8 % sier manglende innsyn har medført vedtak i nemd/ domstol som er basert på uriktigheter/ feil. 54,9 % sier det svekker mitt tillitsforhold til barnevernstjenesten og systemet. 29,6 % sier det har fått som konsekvens at de ikke har fått mulighet til å rette opp feil eller unøyaktigheter.

2.2 Et liv i midlertidighet

Mange barn har en overhengende usikkerhet over sin livssituasjon, samtidig som de forsøker å finne sin plass i fosterfamilien. Hvor lenge får barnet bo i sin nåværende fosterfamilie? Skal barnet vokse opp der, eller ikke? For noen er også spørsmålet hvor mange ganger barnet må flytte. Denne typen helt reelle bekymringer bruker opp krefter som barnet heller burde kunne bruke på å utvikle seg, finne ro i hverdagen og etablere nye relasjoner og muliggjøre utvikling av tilhørighet til fosterfamilien. En barndom er kort, og langvarig usikkerhet kan gå på bekostning av både trygghet og utvikling.

Svarene viser at mange barn bor lenge i fosterhjem, og at mange av barna i praksis vokser opp i fosterfamilien. Samtidig opplever både ungdommer og fosterforeldre at fosterfamilien for mange barn er deres viktigste familietilhørighet. Når barn over år

vokser opp i fosterhjemmet og utvikler sterk tilknytning der, blir det en grunnleggende spenning mellom barnets levde familieliv og den rettslige og praktiske midlertidigheten plasseringen fortsatt kan være preget av. Barnets rett til familieliv i fosterhjemmet etter EMK artikkel 8 er fortsatt ikke konkretisert i norsk rett. Flere ungdommer svarer også at manglende avklaring om hvor de skal bo, skaper stor usikkerhet.

Dette underbygger det samme hovedbildet som i 2025: Midlertidigheten må etter hvert vike for mer forutsigbarhet og trygghet for barna. At stadig flere fosterforeldre løfter nettopp dette som et viktig rekrutteringstiltak, viser også at midlertidighet ikke bare er et problem for barnet, men for stabiliteten i fosterhjemsomsorgen som helhet. Når usikkerheten varer over lang tid, belaster det både barnet, fosterfamilien og relasjonene rundt plasseringen.

- 30,1 % (N=1 113) av fosterforeldrene svarer at barnet har bodd i fosterhjemmet i 10 år eller mer, 21,7 % i 7–10 år, 16,6 % i 4–6 år, 20,6 % i 1–3 år og 11,0 % under 1 år.
- 70,6 % (N=119) av ungdommene oppgir at de har bodd 5 år eller mer i fosterhjem, 9,2 % i 2–3 år og 5,9 % under ett år.
- 70,8 % (N=870) av fosterforeldrene svarer at barnet har størst familietilhørighet i fosterfamilien, 16,2 % svarer både hos foreldre og fosterfamilie, og 3,6 % svarer hos foreldrene.
- 50,9 % av ungdommene svarer at de har størst familietilhørighet i fosterfamilien, 20,9 % svarer både hos foreldre og fosterfamilie, 7,3 % hos foreldre, 7,3 % i nettverk og 6,4 % ingen steder.
- 84,3 % (N=862) av fosterforeldrene svarer at de i stor grad er knyttet til barnet som om det var deres eget barn.
- 80,1 % (N=871) av fosterforeldrene svarer at de tenker at barnet skal fortsette å bo i fosterhjemmet utover 18-årsdagen.
- 50,5 % (N=105) av ungdommene svarer at de har fått avklart hvor de skal bo, og at dette oppleves trygghetsskapende, mens 22,9 % svarer at manglende avklaring skaper stor usikkerhet.
- 68,2 % (N=849) av fosterforeldrene mener at det å sikre at barn ikke må leve i midlertidighet over mange år i fosterhjem, er et viktig tiltak for å rekruttere flere fosterhjem.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende tiltak:

- Det må sikres at barn ikke må leve i midlertidighet over mange år i et fosterhjem.
- Etter to år i fosterhjemmet gjøres en vurdering av om fosterhjemmet skal bli varig fosterhjem.
- Etter 3 år i fosterhjemmet skal plasseringen uansett vurderes å være permanent.

2.3 Fosterforeldres rettigheter til å ivareta barnet

Barn har behov for noen som står opp for dem og kan være med å sikre at deres rettigheter blir ivaretatt, med tiltak som faktisk er til barnets beste. Fosterforeldre har en særdeles viktig rolle i barnets liv, og kan ved lengre plassering etter hvert være de som kjenner barnet best. Det er dermed en utfordring at fosterforeldre i dag ikke får delta i prosessene som en viktig aktør ved siden av barnevernstjeneste og barnets foreldre når viktige avgjørelser skal tas i barnevernssaken.

Med Kvalitetsløftet og endringer i lovverket er det et viktig fremskritt at fosterforeldre har fått utvidede rettigheter til å ivareta barnet i avgjørelser utenfor barnevernssaken, blant annet innen helse, skole og barnehage. Fosterforeldre har her fått innsynsrett, klagerett og i hovedsak samme beslutningsmyndighet som barnevernstjenesten, selv om barnevernstjenesten fortsatt har siste ord ved uenighet. Når det gjelder avgjørelser i selve barnevernssaken derimot, har fosterforeldre fortsatt i liten grad de prosessuelle rettighetene som skal til for å bidra inn i prosessen og ivareta med informasjon og kontradiksjon for å ivareta barnet godt nok i viktige avgjørelser fra fosterhjemmets ståsted. Fosterforeldre står med et omfattende omsorgsansvar i hverdagen 24/7 men uten tilsvarende innflytelse når samvær, tilbakeføring, flytting, ettervern og andre sentrale spørsmål skal avgjøres. Fosterforeldre har riktignok fått en ubetinget klageadgang på avgjørelser om flytting av barnet ut av fosterhjemmet til annen omsorgsbasis, men departementet legger til grunn at det skal "mye til" før fosterforeldre anses å ha partsrettigheter i saker etter barnevernsloven.

I en god del saker kan det være en iboende interessenmotsetning mellom barnets interesser og foreldrenes interesser. Dette blir ofte ikke tydelig nok i videre forløp hvor en overordnet føring på tilbakeføring og økning av samvær kan være i motstrid med barnets behov for ro, stabilitet og det å få leve som et mest mulig vanlig barn.

Dersom barnets interesser skiller seg fra foreldrenes eller barnevernets vurderinger, eller dersom barnevernet fatter feil beslutninger, har barnet ingen som kan kjempe for deres sak. Fosterforeldre står dermed fortsatt uten de prosessuelle rettighetene som kunne gitt dem reell mulighet til å påvirke slike beslutninger på barnets vegne.

Blant fosterforeldre som enten ikke ønsker, eller er usikre på om de ønsker, å ta på seg et nytt fosterhjemsoppdrag, oppgir 37,8 % (N=670) at årsaken er manglende rettigheter til å ivareta barnet godt nok.

Fosterforeldrenes stemme er for svak i systemet, noe som direkte påvirker rettssikkerheten til barn i fosterhjem. De må ofte akseptere beslutninger som tas uten deres medvirkning – avgjørelser som ikke nødvendigvis er til barnets beste. Mange fosterforeldre sier de aldri ville ha godtatt en tilsidesettelse av barnets rettigheter for sine biologiske barn, og det ønsker de heller ikke for fosterbarn. Likevel har de ingen reell mulighet til å påvirke barnets situasjon i viktige avgjørelser i barnevernssaken, selv om de har omsorgsansvaret døgnet rundt, ofte i mange år.

Årets undersøkelse går mer i dybden på plasseringsgrunnlaget ved frivillig plassering for barnets plassering i fosterhjemmet, og dette tilfører ny kunnskap om barnets rettssikkerhet. I fjorårets undersøkelse gikk vi mer i dybden på hvordan foreldreansvaret fungerte for barn i fosterhjem, mens 2026-undersøkelsen i større grad synliggjør hvilken betydning selve plasseringsgrunnlaget har for barnets rettssikkerhet og for fosterhjemmets mulighet til å ivareta barnet godt. Hva som er det rettslige grunnlaget for plasseringen, har stor betydning både for barnet og for fosterhjemmet. Når barnet er plassert etter omsorgsovertakelse, utøves omsorgen på vegne av barnevernstjenesten innenfor de rammene loven setter og foreldre har et begrenset foreldreansvar. Ved frivillig plassering utfører fosterhjemmet derimot omsorgen på vegne av foreldrene, samtidig som foreldrene fortsatt har fullt foreldreansvaret. Det gir andre rettslige rammer rundt barnet, og kan skape en mer uavklart situasjon for både barnet og fosterhjemmet.

Funnene viser at frivillige plasseringer for noen kan gi et godt samarbeid med foreldrene og oppleves som bra for barnet. Samtidig peker svarene tydelig på at denne plasseringsformen også kan gi større uforutsigbarhet og svakere rettssikkerhet enn plassering etter omsorgsovertakelse. Når samtykket til plasseringen kan trekkes tilbake når som helst, og foreldrene fortsatt har stor innflytelse over sentrale spørsmål, blir stabiliteten rundt barnet mer sårbar.

Også i de åpne svarene beskriver fosterforeldre at frivillig plassering kan gjøre situasjonen mer uavklart og mer belastende. Flere peker på at barnet og fosterhjemmet blir stående i en utsatt posisjon når fosterhjemmet har det daglige ansvaret, men foreldrene fortsatt har den formelle myndigheten. Fosterforeldre beskriver at slike plasseringer kan gjøre det vanskeligere å gi barnet forutsigbarhet og å sikre barnet tilgang til vanlige tjenester og løsninger i hverdagen. Årets undersøkelse viser også at frivillige plasseringer ikke nødvendigvis er kortvarige. I spørsmålene til fosterforeldrene skilles det mellom frivillige plasseringer som har vart under ett år, 2–4 år og 5 år eller lengre. Dette understøtter at også frivillige plasseringer kan være langvarige, noe som forsterker betydningen av rettssikkerhet og forutsigbarhet for både barnet og fosterhjemmet. I hvilken grad barnets foreldre har foreldreansvar og utøver det på en god måte for barnet, har også stor betydning for barn og fosterforeldre når omsorgen er overtatt.

I de åpne svarene beskriver fosterforeldre at foreldreansvaret fungerer mindre godt når det formelt ligger hos foreldrene, uten at det i praksis utøves til barnets beste. Svarene peker særlig på praktiske hindringer i barnets hverdag, som tilgang til Helse Norge, resepter, bankkonto, Bank ID, Vipps, pass, skolevalg og andre beslutninger som for andre barn framstår som ordinære. Fosterforeldrene beskriver også at barnets ønsker og behov ikke alltid blir tillagt tilstrekkelig vekt, at barnet kan bli stående i lojalitetskonflikter og uro, og at ordningen kan gi et misforhold mellom fosterforeldrenes daglige omsorgsansvar og deres manglende formelle myndighet.

Ikke alle hindringene fosterforeldre opplever med manglende tilgang til nødvendige og praktiske løsninger for barnet situasjoner, skyldes foreldrenes foreldreansvar alene. Noe kan også skyldes uklar rettsforståelse, manglende implementering i systemene eller at regelendringene ennå ikke er godt nok kjent i praksis. Det er også grunn til å merke seg at en betydelig andel fosterforeldre i årets undersøkelse oppgir at foreldrene er fratatt foreldreansvaret. Andelen fremstår høy og bør undersøkes nærmere. I fjorårets undersøkelse var andelen som oppga det samme også høy med 18 %.

- 60 % (N=1 107) av fosterforeldrene oppgir at barnet er plassert etter omsorgsovertakelse der foreldrene fortsatt har foreldreansvar.
- 24,6 % (N=1 107) oppgir at foreldrene er fratatt foreldreansvaret.
- 10,7 % (N=1 107) oppgir at plasseringen er frivillig der foreldrene har foreldreansvaret.
- 4,3 % oppgir at det er oppnevnt fast verge for barnet, og 1,4 % oppgir at det er oppnevnt midlertidig verge for barnet.
- 52,7 % (N=723) av fosterforeldrene svarer at ordningen med begrenset foreldreansvar fungerer bra, 33,7 % svarer at den fungerer mindre bra, og 13,6 % svarer at den ikke fungerer.
- 38,4 % (N=99) mener at frivillig plassering er bra for barnet, mens 33,3 % mener at barnet får dårligere rettssikkerhet fordi regelverket er svakt før omsorgsovertakelse.
- 34,8 % (N = 112) av fosterforeldre som har frivillig plassering oppgir at barnet har bodd 5 år eller lengre i fosterhjemmet, 44,6 % oppgir mellom 2-4 år og 20,5 % oppgir under et år.
- 22,5 % (N=102) av fosterforeldrene peker på at frivillige plasseringer gir uforutsigbarhet fordi samtykke kan trekkes tilbake, og 20,6 % mener det er utfordrende at foreldrene bestemmer så mye, blant annet om samvær.
- 37,8 % (N=670) av fosterforeldrene oppgir at de ikke ville tatt på seg et nytt fosterhjemsoppdrag fordi de ikke har rettigheter til å ivareta barnet godt nok

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende:

- Styrke fosterforeldres prosessuelle rettigheter i barnevernssaken, vil man sikre at saksbehandlingsprosessen er godt opplyst, og barnets rettsikkerhet styrket.
- Når barneverns- og helsenemnda skal treffe vedtak om samvær etter § 7-2 og 7-3 og barnet bor i fosterhjem, skal fosterforeldre være part.
- Fosterforeldre skal være parter i flyttesaker etter § 5-5.
- Fosterforeldre som har vært fosterforeldre for barnet i minst 2 år skal ha rett til å være part i tilbakeføringsaken.
- Fosterforeldre som ikke oppfyller kravet om å ha vært fosterforelder for barnet i 2 år kan søke barneverns- og helsenemnda om å være part. I denne vurderingen skal det særlig legges vekt på tilknytningen mellom fosterforelderen og barnet, sakens kompleksitet og hvorvidt det er oppstått et vern av relasjonen mellom fosterforelderen og barnet etter EMK artikkel 8.
- Dersom det ikke er mulig å oppnå partsrettigheter for fosterforeldre foreslår vi at barnets rettssikkerhet kan ivaretas ved utvidete rettigheter for fosterforeldre, slik som innsynsrett i barnets mappe og rett til å være til stede og uttale seg i nemd og domstol.
- Alle barn i fosterhjem må ha krav på at de som har foreldreansvar og er verge for barnet, fungerer i rollen og kan ta avgjørelser til barnets beste i hele fosterhjemsforløpet.
- Vergemåls regler må endres, slik at midlertidig verge raskt kan iverksettes.
- Styrk rettsikkerheten til barn som bor i fosterhjem i en frivillig plassering.

2.4 Klagerett på enkeltvedtak og hjelp til meglings/overprøving

Høsten 2023 fikk fosterforeldre klagerett på enkeltvedtak knyttet til blant annet veiledning, økonomisk godtgjøring, frikjøp og avlastning. Til tross for denne endringen, er det fortsatt mange barnevernstjenester som ikke følger forvaltningsloven i slike avgjørelser.

Funn viser at det er en stor mangel på informasjon til fosterforeldre om retten til å klage på slik avgjørelse fra barnevernets side. Det er fortsatt fosterforeldre som kvier seg for å benytte seg av klageretten. Frykten for at barnevernet kan flytte barnet, da barnevernstjenesten har mye makt, og fosterforeldre opplever å stå uten reell innflytelse og mulighet til å bli part og ha innflytelse, gjør at mange vegrer seg for å utfordre systemet. I tillegg opplever flere at barnevernstjenesten unnlater å gjøre skriftlige vedtak.

Det gjør det vanskelig å klage i utgangspunktet. Uten et formelt vedtak blir det en kamp ord mot ord. Prosesser som trekker ut i tid kan være svært belastende for fosterforeldrene. Mange sitter igjen med en følelse av å jobbe mot et system som burde vært en støttespiller og samarbeidspartner.

Undersøkelsen viser at der klageretten faktisk er blitt brukt gjelder det i hele bredden av type vedtak det er klageadgang på avgjørelsene; som frikjøp, utgiftsdekning, grunnstønad, godtgjøring for kompensasjon av tjenestepensjon, veiledning og avlastning. Dette er nettopp de typene enkeltvedtak som har stor betydning for fosterhjemmets mulighet til å gi barnet stabil og forsvarlig omsorg. Prosesser som trekker ut i tid kan være svært belastende for fosterforeldrene.

Klageretten er et virkemiddel som tas i bruk i saker om helt sentrale rammevilkår i fosterhjemsoppdraget. Samtidig viser funn at det fortsatt er en lang vei å gå for å få klageretten til å bli en effektiv rettssikkerhetsgaranti.

- 63,1 % (N=885) oppgir at barneverntjenesten ikke har opplyst dem om klageretten og hva den innebærer.
- 10,9 % (N=888) oppgir at de har benyttet klageretten.
- 12,2 % (N=888) oppgir at de ikke har benyttet klageretten, men at det å ha klageretten har gjort det enklere å samarbeide med barneverntjenesten.
- 44,1 % (N=93) oppgir at klageretten har vært nyttig for å få de tiltakene eller ytelsene de trenger.
- 6,6 % (N=93) oppgir at klagen er behandlet uten at det ga et annet resultat.
- 16,1 % (N=93) oppgir at klagen ennå ikke er behandlet.
- 28,4 % (N=95) oppgir at bruk av klageretten har ført til et dårligere samarbeid med barneverntjenesten, mens 14,7 % oppgir at samarbeidet har blitt bedre.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende tiltak:

- Barneverntjenestene må følge forvaltningsloven og alltid utrede, begrunne og gi skriftlig tilbakemelding på enkeltvedtak som gjelder ytelser til fosterhjemmet.
- Barnevernet må opplyse fosterhjemmet om sine klagerettigheter.
- Økonomi er ikke forsvarlig årsak til å gi avslag på et tiltak, det skal være basert på barnets eller familiens behov for stabilitet og ivaretagelse oppimot barnets beste.
- Fosterforeldres rettigheter til ytelser må hjemles i rettsregler som forplikter kommunene, og som Statsforvalter kan legge til grunn.

2.5 Fosterforeldres utfordringer med manglende tilgang til nødvendige og praktiske løsninger for barnet

Barn i fosterhjem opplever fortsatt systematisk forskjellsbehandling fordi fosterforeldre mangler tilgang til offentlige digitale tjenester. Dette skaper en rekke utfordringer i hverdagen og gjør at barn i fosterhjem ikke får de samme tjenestene som andre barn. Som i 2025 viser også årets funn at mangel på digital tilgang gir alvorlige konsekvenser for barnets hverdag. Foreningen har i mange år jobbet for en bedring på området og tatt opp den vanskelige situasjonen med myndighetene.

Manglende digital tilgang fører i mange tilfeller til forsinkelser, manuelle nødløsninger og unødvendig risiko. Når fosterforeldre ikke har tilgang til HelseNorge, resepter og annen helseinformasjon, kan det føre til at helseundersøkelser og oppfølging tar lengre tid enn nødvendig, og at barneverntjenesten, helsepersonell og fosterforeldre må finne omveier i stedet for å bruke etablerte systemer. Også informasjon fra skolen og andre tjenester, som andre foreldre mottar digitalt, kan utebli. Det samlede bildet er at manglende digital tilgang i praksis også betyr betydelig ekstra belastning som andre familier slipper.

Funnene om hindringer mht. tilgang til praktiske løsninger for fosterforeldre mht. barnet, må også forstås i lys av at rettstilstanden er i endring. Gjennom kvalitetsløftet og lovendringer i barnevernsloven har fosterforeldre fått utvidet beslutningsmyndighet over barnet på områder som ligger innenfor barnevernstjenestens omsorgsansvar. Bufdirs rundskriv om ansvarsforhold og beslutningsmyndighet, publisert i januar 2026, tydeliggjør at fosterforeldre etter omsorgsovertakelse eller vedtak om flytteforbud kan ta avgjørelser på vegne av barnet uten særskilt fullmakt, i den utstrekning avgjørelsen ligger innenfor barnevernstjenestens omsorgsansvar. Dette omfatter blant annet samtykke til helsehjelp, rett til informasjon om barnets helse, journalinnsyn, rett til å klage på vedtak etter pasient- og brukerrettighetsloven, samt en rekke avgjørelser i skole- og barnehagesaker. Rundskrivet tydeliggjør dermed at flere av de hindringene fosterforeldre tidligere har møtt, ikke lenger fullt ut kan forklares med manglende rettslig myndighet. Disse forbedringene gjelder ikke barn som bor i fosterhjem med grunnlag i frivillig plassering hvor foreldre fortsatt har all myndighet.

Samtidig viser rundskrivet at ikke alle hindringer har samme årsak. Noen utfordringer, som manglende tilgang til Helse Norge, synes i hovedsak å være tekniske og systemmessige. Fosterforeldre har etter dagens regler rett til informasjon om barnets helse og til å opptre på vegne av barnet på helseområdet etter omsorgsovertakelse, men de digitale løsningene er ikke fullt ut tilpasset denne rettstilstanden. Her peker utfordringen derfor mer i retning av manglende gjennomføring i de tekniske systemene enn av manglende beslutningsmyndighet.

Andre hindringer skyldes fortsatt at myndigheten ligger hos foreldrene eller vergen. Dette gjelder særlig Bank ID, som ikke omfattes av reglene om kontoavtale og betalingstjenester. Her følger det fortsatt av vergemålsreglene at det som utgangspunkt er barnets foreldre som må samtykke, så lenge de har foreldreansvaret og da også er barnets verge. Også på skoleområdet ligger enkelte beslutninger fortsatt til restforeldreansvaret, blant annet valg av privatskole, fritak fra hele opplæringsplikten, valg av skriftspråk og enkelte språk- og livssynsspørsmål. På disse områdene er hindringen derfor ikke bare teknisk, men knyttet til at loven fortsatt legger myndigheten til foreldrene.

En tredje gruppe hindringer følger av særlige regler og fullmakts ordninger. For pass er det barnevernstjenesten som må samtykke i de tilfellene der barnet ikke kan tas ut av landet uten slik godkjenning. Fosterforeldre kan riktignok bemyndiges til å møte ved pass-søknad, men dette krever fullmakt fra barnevernstjenesten. For bankkonto og

betalingstjenester er det nå åpnet for at barnevernstjenesten kan inngå avtaler på barnets vegne og gi fosterforeldre fullmakt til dette. Her er rettstilstanden altså endret, men det må legges til grunn at gjennomføringen fortsatt varierer, og at det i praksis kan være manglende kjennskap til regelverket som gjør at hindringene består.

Det samlede bildet er derfor at flere av hindringene fosterforeldre møter på har ulike forklaringer. Noen skyldes tekniske løsninger som ennå ikke er ferdig utviklet, som det pågående arbeidet med å gi fosterforeldre tilgang til Helsenorge.no, som tar lang tid. Noen hindringer skyldes at beslutningsmyndigheten fortsatt ligger hos foreldrene eller vergen. Andre følger av særlige regler om pass, bank eller fullmakter.

Rundskrivet tydeliggjør dermed at rettstilstanden er styrket på flere områder. Vi vil foreta en ny spørreundersøkelse senere i år da endringene som følge av Kvalitetsløftet, og andre endringer, i tydeligere grad har festet seg og endret vansker fosterforeldre opplever.

Har du hatt utfordringer med følgende nødvendige og praktiske løsninger for barnet / ungdommen de siste 12 måneder? (N = 865)

- 71,3 % av fosterforeldrene opplever utfordringer med tilgang til barnets eller ungdommens helseopplysninger og tilganger via Helsenorge.no.
- 53,8 % opplever utfordringer med å få helseinformasjon.
- 42,8 % opplever utfordringer med å bestille helsetjenester til barnet eller ungdommen.
- 25,4 % opplever utfordringer ved bytte av fastlege.
- 31,9 % opplever utfordringer med å hente ut reseptbelagt medisin på apotek til barnet eller ungdommen.
- 30,5 % opplever utfordringer med å få etablert Vipps for barnet eller ungdommen.
- 29,5 % opplever utfordring med å skaffe Bank-ID til barnet.
- 25 % opplever utfordringer med utstedelse av pass til barnet eller ungdommen.
- 25,8 % opplever utfordringer ved at beskjeder og informasjon fra ulikt hold ikke kommer til fosterforeldre.
- 14 % opplever vansker med tilgang til skolens digitale system, fraværsoversikt, karakterer, beskjeder m.m.

Ulike typer hindringer systematisert:

- **System- og gjennomføringshindringer:** Flere av hindringene på helseområdet ser ut til å skyldes at digitale løsninger og praksis ikke er tilpasset den nye rettstilstanden. Dette gjelder særlig tilgang til HelseNorge, helseopplysninger, journalinnsyn og bestilling av helsetjenester.
- **Hindringer knyttet til foreldreansvar og vergemål:** Noen beslutninger ligger fortsatt hos foreldrene eller vergen. Dette gjelder særlig BankID, og enkelte spørsmål på skoleområdet som fortsatt omfattes av restforeldreansvaret.

- **Hindringer knyttet til særlovgivning og fullmakter:** På enkelte områder gjelder egne regler, uavhengig av den generelle beslutningsmyndigheten etter barnevernsloven. Dette gjelder blant annet pass og deler av bank-området, der barnevernstjenestens samtykke eller fullmakt fortsatt er nødvendig.
- **Hindringer som i utgangspunktet ikke lenger er rettslige, men som består i praksis:** Rundskrivet tydeliggjør at fosterforeldre etter omsorgsovertakelse eller vedtak om flytteforbud har fått utvidet myndighet på flere områder. Likevel kan hindringene bestå fordi regelverket fortsatt er lite kjent og ikke fullt ut iverksatt i tjenestene.

3. Brudd, flyttinger og samarbeid

3.1 Uplanlagte flyttinger og brudd

I tillegg til mangelen på fosterhjem er det et stort problem at barn under barnevernets omsorg opplever mange flyttinger. Hver uplanlagt flytting er én for mye og innebærer en betydelig belastning for barnet eller ungdommen det gjelder. Det kan også se ut til at Bufdir har utfordringer med å skaffe seg god oversikt over omfanget av uplanlagte flyttinger, ettersom flyttinger ofte rapporteres som planlagte – selv om de opprinnelig ikke var det. Dette skjer fordi barneverntjenesten får tid til å planlegge selve gjennomføringen av flyttingen, men det betyr ikke at flyttingen i utgangspunktet var planlagt.

Hva kan gjøres for å bedre beskytte barna og skape mer stabilitet rundt dem?

Én viktig løsning er å iverksette mer treffsikre tiltak basert på fosterforeldrenes behov, slik at de settes i stand til å være et stabilt hjem over tid. Det er avgjørende at barneverntjenesten ikke inntar en passiv “vente og se”-holdning etter at barnet er plassert. Barnevernet må være proaktivt, særlig det første året, for å forebygge problemer før de oppstår. De må tilby fosterhjemmet relevante støttetiltak og gi all den hjelpen som er nødvendig for at fosterforeldrene skal kunne stå i oppdraget. Dette er både god barnevernfaglig praksis og god samfunnsøkonomi.

Det er også viktig å ha tilstrekkelig bemanning i barneverntjenesten, slik at ansatte kan arbeide relasjonelt med fosterhjemmet, barnet og foreldrene, og bidra til et godt samarbeid mellom de viktige voksne i barnets liv. Hele tiden må barnets beste være det overordnede hensynet – det lønner seg.

- 17,2 % (N=894) har opplevd at en fosterhjems plassering har måttet avsluttes uten at det var tilbakeføring eller at ungdommen ble voksen og flyttet naturlig ut.
- 32 % (N=153) der plasseringen ble avsluttet sa at fosterhjemmet sa opp oppdraget.
- 26,1 % (N=153) der plasseringen ble avsluttet sa at barnevernstjenesten fattet vedtak om å flytte barnet og sa opp oppdraget.
- 19,6 % (N=153) der plasseringen ble avsluttet sa at barnevernstjenesten og fosterhjemmet var enige om å si opp oppdraget.
- 70 % (N=40) som svarte at barnevernstjenesten sa opp oppdraget, ble ikke informert om at de kunne ha rett til å påklage avgjørelsen.
- 52,1 % (N=878) ønsker rett til å klage på flytting ut av fosterhjemmet.
- 35,9 % (N=740) sier de har vært i en situasjon der de selv har vurdert å si opp fosterhjemsoppdraget.
- 45,3 % (N=265) av de som har vurdert å si opp oppdraget, sier det var pga. at barnet hadde større omsorgs- og rehabiliteringsbehov enn det fosterhjemmet kunne ivareta.
- 39,6 % (N=265) av de som har vurdert å si opp oppdraget, sier det var pga. manglende/dårlig samarbeid med barnevernstjenesten.
- 37 % (N=265) av de som har vurdert å si opp oppdraget, sier det ble for krevende emosjonelt.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende:

- Barn skal ikke flyttes ut av fosterhjemmet uten at det overprøves av Barneverns – og helsenemnda om det er til barnets beste.
- Fosterforeldre skal alltid være part ved flytting, og der det er oppstått en rett til vern av familielivet i fosterhjemmet, skal fosterforeldrene ha samme rettigheter som foreldre.
- Retten til familieliv, EMK artikkel 8, for barnet og fosterfamiliens medlemmer, skal ivaretas med konkrete rettsregler slik at relasjonene beholdes også etter en eventuell flytting/tilbakeføring. For eksempel ved samværsavtale og ved å være avlastningshjem/besøkshjem.
- Ved flytting av barnet fra fosterhjemmet skal fosterhjemmet få hjelp til å bearbeide sorgen og tapet.

3.2 Samarbeid med barneverntjenesten

I et så viktig og komplekst omsorgs- og rehabiliteringsoppdrag er godt samarbeid helt avgjørende. Fosterforeldrene melder heldigvis at samarbeidet med barneverntjenesten ofte fungerer bra, men altfor mange forteller også om det motsatte.

Mange fosterforeldre peker på samarbeidet med barneverntjenesten som helt sentralt for å lykkes i fosterhjemsoppdraget.

Samarbeidsvansker gjør oppdraget ekstra krevende. Blant dem som har vurdert å avslutte fosterhjemsoppdraget, oppgir mange manglende eller vanskelig samarbeid med barneverntjenesten som hovedårsak. Slike samarbeidsutfordringer gjør også at fosterforeldre vegrer seg for å anbefale andre å bli fosterforeldre.

Det er store geografiske forskjeller mellom kommunale barnevernstjenester når det gjelder kapasitet, kompetanse, organisering, kultur, praksis og rammevilkår i arbeidet med fosterhjem. Når man går inn i et fosterhjemsoppdrag, der barnet eller ungdommen kan ha store helseutfordringer og omsorgsbehov som ikke er fullt ut avdekket før plassering, kan uerfarne fosterforeldre i liten grad vite hva de faktisk går til. Da er det viktig at kommunene og de som har ansvar for oppfølgingen er tydelige på hva fosterforeldrene kan forvente av forutsigbarhet og støtte. Fosterhjemmet og barnet må erfare at oppfølgingen har som hovedmål å bygge gode relasjoner, sikre godt samarbeid og skape en opplevelse av at alle involverte står på samme lag. Et dårlig samarbeid med barneverntjenesten kan oppleves som en ekstra motbør fra nettopp dem man forventet støtte og hjelp fra. Dersom fosterforeldre opplever at tilliten er brutt, er det avgjørende at barneverntjenesten raskt setter inn tiltak for å reparere relasjonen.

Kompleksiteten i kontaktpersoners arbeid rundt et fosterhjemsoppdrag er sterkt undervurdert. I tillegg til formell kompetanse kreves høy relasjonskompetanse for å kunne stå i mange krevende og til tider konfliktfylte relasjoner over tid. Det forutsetter at man får nok tid, har motivasjon, og kan jobbe målrettet og tett på fosterhjemmene gjennom mange år. Det krever også en ledelse som forstår denne kompleksiteten, og som kan gi god veiledning og støtte til de ansatte, og organisere arbeidet slik at man oppnår kvalitet i relasjonen. Her har det offentlige mye å lære av private aktører – både ideelle og kommersielle.

- 35,2 % (N= 875) er bekymret for at barnevernstjenesten sier opp avtalen og flytter barnet/ungdommen hvis det oppstår en konflikt eller samarbeidsproblemer mellom dem og barnevernstjenesten.
- 60,8 % (N=877) av fosterforeldrene har ikke hatt samarbeidsvansker eller konflikter med barnevernstjenesten, 36,1% har hatt det.
- 23,2 % (N=846) sier at samarbeidsvansker med barnevernstjenesten gjør fosterhjemsoppdraget utfordrende.
- 39,6 % (N=265) av de som har vurdert å si opp oppdraget, sier det var pga. manglende/dårlig samarbeid med barnevernstjenesten.
- 36,1 % (N=877) sier de har hatt samarbeidsvansker/konflikt med barnevernstjenesten, og av disse sier at årsaken er:
 - o 58,4 % (N=322) uenighet om hva som er barnets/ungdommens behov og hvilke tiltak barnet/ungdommen og fosterhjemmet trenger.
 - o 51,9 % hyppige skift av kontaktperson.

- o 41 % uenighet om godtgjøring og økonomiske forhold for å ivareta stabilitet og en trygg omsorgsbasis i fosterhjemmet.
- o 39,4 % dårlig kjemi med kontaktpersonen.
- o 38,5 % sier årsaken er for mange samvær som oppleves å ikke være til barnets beste
- o 38,5 % sier at kontaktperson har ikke kompetanse eller er uegnet til å ta hensyn til barnet/ungdommen
- o 35,4 % sier årsaken er manglende muligheter for meg/oss som fosterforelder/-re til å ta del i viktige beslutningsprosesser
- 71,7 % (N=322) sier at konsekvensene av samarbeidsutfordringene er at fosterforeldrene ikke kan anbefale andre å bli fosterforeldre.
 - o 54,3 % sier at samarbeidsutfordringene har gått utover andre i fosterhjemmet (deg selv/partner/egenfødte/adopterte barn).
 - o 41,6 % sier at samarbeidsproblemene gjør at barnet/ungdommen får ikke de tiltakene / den oppfølgingen hen trenger.
- 79,1 % (N=320) sier at større anerkjennelse av fosterhjemmets kompetanse og tillit til at de kjenner barnet/barna best, ville bidratt til å bedre samarbeidet.
- 8,1 % sier rett til å påklage avgjørelser jeg er uenig i til et overordnet organ som kan overprøve barnevernstjenestens avgjørelse.
 - o 48,1 % sier like partsrettigheter som foreldre.
 - o 47,5 % sier at kommunen følger statens anbefalinger og sørger for at frikjøpte fosterforeldre ikke taper økonomisk.
 - o 47,2 % sier bedre dialog med barnevernstjeneste.
 - o 44,4 % sier at bedre forutsigbarhet og lovregulerte rettigheter som avtalen med oppdragsgiver er basert på, ville bedret samarbeidet.
 - o 41,6 % bedre dialog med kontaktperson.
- 55,2 % (N=315) opplever at det ikke er noen sted til kan henvende seg å få hjelp ved samarbeidsproblemer, 6,8 % vet ikke.
- 76,4 % (N=865) oppgir å ikke ha tatt kontakt med Statsforvalter i forbindelse med eventuelle samarbeidsvansker eller uenigheter med barnevernstjenesten i løpet av plasseringen, 15,3 % opplever å ikke ha fått hjelp av Statsforvalter og 8,3 % opplever å ha fått hjelp fra Statsforvalter.
- 30,2 % (N=858) av fosterforeldrene mener at økt bistand fra og bedre samarbeid med andre instanser (skole, helse, etc.) ville ivarett barnet/ungdommens behov bedre.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende:

- Samarbeidsvansker skal ikke medføre risiko for at barnet må flytte ut av fosterhjemmet.
- Ved uenighet om hva som er barnets helse- og omsorgsbehov, må barneverntjenesten innhente og legge vekt på helsefaglig kompetanse.
- For å forhindre samarbeidsvansker, må staten lovfeste fosterforeldres juridiske- og økonomiske rettigheter.
- Gi Statsforvalter i oppgave å bidra til å løse samarbeidsproblemer mellom barneverntjenesten og fosterforeldrene.
- Ved fastlåste konflikter mellom fosterforeldre og barneverntjenesten, må fosterforeldre kunne kreve at barnevernssaken overføres til en annen omsorgskommune.

4. Stabiliserende, behovsrettede tiltak i fosterhjemsoppdraget

Som i rapporten for 2025 viser også fosterhjemsundersøkelsen 2026 at stabile og behovsrettede tiltak er avgjørende for at fosterhjem skal kunne stå i oppdraget over tid.

Fosterhjemsundersøkelsen 2026 bekrefter også det samme hovedbildet som tidligere år: Fosterhjemmene bærer fortsatt en uforholdsmessig stor del av risikoen i oppdraget. De står i et omfattende og ofte ensomt omsorgsoppdrag på vegne av fellesskapet, men uten de trygge og forutsigbare rammene som burde være en selvfølge når staten overlater et barn til en vanlig familie.

Årets undersøkelse viser enda tydeligere hvordan denne sårbarheten slår ut i praksis, særlig for frikjøpte fosterhjem. Mange står i langvarige frikjøpsordninger uten full kompensasjon for tapt arbeidsinntekt og tjenestepensjon, og uten grunnleggende verneordninger som sykepenger, yrkesskadedekning, ferie med lønn og oppsigelsesvern. Det er alvorlig. Når fosterforeldre skal stå i krevende omsorgsoppdrag over mange år, kan ikke samfunnet samtidig etterlate dem til økonomisk usikkerhet og svakt rettsvern. Funnene viser med tydelighet at det fortsatt er et betydelig misforhold mellom det fosterhjemmene trenger for å kunne stå trygt og stabilt i oppdraget, og de ordningene de faktisk tilbys.

Årets undersøkelse har som mål å kartlegge status på innføringen av den nye retten til godtgjøring for tap av tjenestepensjon. Funn viser at rettigheten er fulgt opp av mange kommuner, mens det fortsatt dessverre gjenstår mange fosterforeldre som ikke har fått sin rett. Det er store variasjoner i gjennomføringen og innhold av rettigheten for fosterhjem avhengig av hvilken kommune man har som omsorgskommune. Foreningen har advart mot regler som gir kommunen stor frihet i valg av gjennomføring, og vi ønsker klare rettigheter for fosterforeldre fremfor stor valgfrihet for kommunene. Dette gjelder offentlige ytelser som skal kompensere store økonomiske tap for fosterforeldre, og det

bør ikke være opp til den enkelte kommune å velge gjennomføringstidspunkt og ytelsesnivå.

Totalbildet av funn som også omfatter avlastning, veiledning og økonomiske rammer, bekrefter at mange fosterhjem fortsatt bærer en betydelig økonomisk og praktisk risiko, samtidig som tiltakene de er avhengige av, ofte ikke er tilstrekkelig tilpasset barnets og familiens behov.

4.1 Frikjøp

Årets undersøkelse gir unike funn og viktig informasjon mht frikjøpsordningen. Frikjøp er et av de mest omfattende temaene i 2026-undersøkelsen, nettopp for å få bedre kunnskap om hvordan ordningene praktiseres, hvor lenge de varer, hva de faktisk inneholder, og hvilke konsekvenser de har for fosterforeldrene. Dette gir et tydeligere bilde enn tidligere av både omfanget av frikjøp og de økonomiske og rettslige rammene rundt ordningen.

Som i 2025 viser også årets funn at frikjøp benyttes i betydelig grad, og at manglende eller utilstrekkelig frikjøp skaper utrygghet, økonomisk sårbarhet og risiko for brudd.

- 72,7 % (N 980) oppgir at fosterforeldrene er frikjøpt med en person.
- 49,8 (N=534) oppgir at fosterforeldrene i dag er frikjøpt 100 %.
- 16,3 % (N=534) oppgir at fosterforeldrene er frikjøpt mellom 31 og 99 %.
- 13,6 % (N=535) oppgir at fosterforeldrene samlet har vært frikjøpt i mer enn 10 år.
- 36,4 % (N=535) oppgir at fosterforeldrene samlet har vært frikjøpt i 4–10 år.
- 32,2% (N=858) mener økt frikjøp må til for å ivareta barnets behov

Tallene viser at frikjøp for mange ikke er et kortvarig tiltak i plasseringens første fase, men en langvarig del av fosterhjemsoppdraget. Dette betyr at innholdet i frikjøpsordningen og arbeidskontraktene rundt den får stor betydning for fosterhjemmets økonomiske trygghet og mulighet til å stå stabilt over tid.

Fosterforeldre er i dag usikrede omsorgsarbeidere uten form for lovmessig vern, og hvor frikjøpskontraktene i liten grad ser ut til å ivareta dette.

Det er et sentralt, og forventet, funn i 2026 at innholdet i frikjøpskontraktene i liten grad gir fosterforeldre den tryggheten ordinære arbeidstakere har. Kun en liten andel av fosterforeldre oppgir at de etter sin frikjøpskontrakt har rett til sykepenger fra første dag, full lønnsdekning ved sykdom, rett til yrkesskadedekning, ferie med lønn eller et slags oppsigelsesvern i forhold til opphør av frikjøpsordningen. Dette viser at mange fosterforeldre i praksis står i langvarige, krevende omsorgsoppdrag uten de grunnleggende verneordningene som normalt følger arbeid som offentlig omsorgsarbeidere. Mange fosterforeldre må dertil si opp sin jobb utenfor hjemmet fordi

det er behov for lengre frikjøp enn retten til permisjon tillater. De kommer i en særskilt sårbar stilling. Når frikjøp samtidig ofte varer i mange år, blir dette en alvorlig strukturell svakhet ved dagens ordning som stiller store krav til sikring av den enkelte. Vi ser også at en andel fosterforeldre opplyser at de taper sin rett til AFP grunnet frikjøpet. Dette gjelder ofte store økonomiske tap for den enkelte.

Undersøkelsen viser og hva fosterforeldrene selv oppfatter som viktigst for å sikre trygghet, forutsigbarhet og gode arbeidsforhold som frikjøpt fosterhjem. Øverst kommer kompensasjon for tap av tjenestepensjon og full kompensasjon av inntekt fra ordinært arbeidsforhold. Også årlig oppregulering av godtgjøringen og at oppdragsgiver ivaretar forsvarlige arbeidsforhold og setter inn tiltak når belastningen blir for stor, vurderes som svært viktig av et stort flertall. Når dette holdes opp mot det faktiske innholdet i frikjøpskontraktene, trer det frem et tydelig gap mellom hva fosterforeldrene mener er nødvendig, og hva avtalene faktisk gir dem.

Hovedbildet er derfor det samme som i 2025: Frikjøp brukes som et nødvendig tiltak for barnet, men uten at fosterforeldrene gis et rettsvern og en økonomisk beskyttelse som står i forhold til oppdragets omfang og belastning.

Innhold i frikjøpskontraktene:

- 33,4 % (N = 515) oppgir at avtalen innebærer kompensasjon for tap av opptjening av tjenestepensjon.
- 36,5 % (N = 515) oppgir at avtalen innebærer lavere skattetrekk i juni og desember.
- 26 % (N = 515) oppgir at det er ordning med regelmessig avlastning i frikjøpsavtalen.
- 15,9 % (N = 515) oppgir at oppdragsgiver ivaretar at fosterhjemmet har forsvarlige arbeidsforhold og setter inn tiltak ved behov.
- 14,8 % (N = 515) oppgir at avtalen har et slags oppsigelsesvern.
- 8,3 % (N = 515) oppgir at de har rett til ferie med lønn ved at det ordnes med avlastning og lønn eller godtgjøring i ferieperioden.
- 7,2 % (N = 515) oppgir at de har yrkesskadedekning betalt av oppdragsgiver.
- 7 % (N = 515) oppgir at de har rett til sykepenger fra første dag.
- 4,5 % (N = 515) oppgir at de har rett til 100 % lønnsdekning fra første sykedag.

Årets undersøkelse gir også et viktig bilde av hvordan innføringen av den nye lovregelen i Kvalitetsløftet om rett til kompensasjon for tap av tjenestepensjon er fulgt opp i praksis. Blant dem som oppgir at fosterhjemsoppdraget medfører at fosterhjemmet helt eller delvis ikke er i arbeid utenfor hjemmet, svarer 52,1 % at fosterhjemmet har

fått rett til godtgjøring for å kompensere for tap av tjenestepensjon etter de nye reglene. Samtidig svarer hele 19,3 % at de ikke har fått slik kompensasjon, 20,4 % svarer vet ikke, og 8,2 % svarer annet.

Dette viser at ordningen er innført for mange, men også at det fortsatt er en betydelig andel fosterhjem som enten ikke har fått ordningen, ikke vet om den gjelder for dem, eller opplever situasjonen som uklar. Blant dem som svarer at de ikke har fått kompensasjon for tap av tjenestepensjon, oppgis flere begrunnelser. Vi ser at avslag er gitt til dels med uriktig grunnlag: 15,1 % oppgir at barnevernstjenesten sier fosterhjemmet ikke har krav på dette fordi fosterforelderen ikke har et eksisterende ansettelsesforhold utenfor hjemmet, 9,4 % oppgir at de har fått ekstra økonomisk godtgjøring, men at barnevernstjenesten mener fosterhjemmet ikke har krav på kompensasjon fordi de ikke har egen frikjøpsavtale. 6,6 % oppgir at barnevernstjenesten mener fosterhjemmet ikke har krav på kompensasjon fordi fosterhjemmet skal over på pleiepenger eller annen NAV-ytelse. Samtidig svarer hele 68,9 % "annet", noe som tyder på at begrunnelsene er sammensatte og praktiseres ulikt.

Når det gjelder hvordan kompensasjonsordningen er gjennomført for fosterforeldrene, viser undersøkelsen at den vanligste løsningen er utbetaling av et beløp til fosterhjemmet som de selv kan sette av til sparing eller gjeldsnedbetaling. Andre oppgir at ordningen er løst ved at oppdragsgiver viderefører tjenestepensjonsordningen i ansettelsesforholdet, eller ved at det er opprettet pensjonssparing etter innskuddspensjonsloven. En del svarer også at de ikke vet hvordan ordningen er organisert.

Det har vært spennende å avdekke hvor mange kommuner som ga fosterforeldrene kompensasjon fra tidspunktet de mottok overføring fra staten – juli 2025:

52,1 % (N = 305) av fosterforeldrene oppgir at fosterhjemmet er godtgjort med virkning fra juli 2025. 25,9 % oppgir at fosterhjemmet har fått godtgjøring fra 1.1.2026, mens 2,6 % oppgir at fosterhjemmet skal få godtgjøring med virkning fra 1.1.2026, men at ordningen ennå ikke er iverksatt. 12,8 % svarer vet ikke, og 6,6 % svarer annet. Svarene tyder dermed på at innføringen er praktisert ulikt, både når det gjelder oppstartstidspunkt og når det gjelder faktisk iverksetting.

Når det gjelder størrelsen på kompensasjonen, viser undersøkelsen at fosterhjemmene har fått tilbud om ulike nivåer målt som prosent av lønnsgodtgjørelsen. Spørsmålet opererer med nivåer fra 2 til 7 % av lønnsgodtgjørelsen, i tillegg til svaralternativet «annet». Dette peker i retning av at også nivået på kompensasjonen varierer mellom fosterhjem. Flest mottar 5 % i kompensasjon.

Type kompensasjonsordning det er inngått avtale om: (N = 314)

- 70,7 % oppgir at fosterhjemmet mottar utbetaling av beløp som kan settes av til pensjonssparing.
- 7 % oppgir at det er opprettet pensjonssparing int innskuddspensjonsloven.
- 7,3 % oppgir at det videreføres tjenestepensjonsordning i ansettelsesforholdet ved at barnevernstjeneste / oppdragsgiver fortsetter å innbetale til tjenestepensjonsordningen.

Dersom det utbetales et beløp til pensjonssparing – med hvor stort beløp? (N=234)

- 46,6 % oppgir 5 % av lønnsgodtgjørelse.
- 23,9 % oppgir 2 %.
- 5,6 % oppgir 3 %.
- 4,7 % oppgir 4 %.
- 5,1 % oppgir 6 %.
- 0,9 % oppgir 7 %.

Undersøkelsen belyser også hvilke konsekvenser frikjøp kan ha hatt for fosterforeldrene. På spørsmål om fosterhjemmet er blitt påført økonomisk tap eller andre ulemper som følge av å være frikjøpt, svarer 60,1 % ja. Blant dem som oppgir at de er påført økonomisk tap eller ulemper som følge av frikjøp, nevnes blant annet ikke å ha fått godtgjort full lønn eller å ha lidt lønnstap, ikke å ha fått fullt kompensert tap av tjenestepensjon, ikke å ha fått feriepenger, å ha tapt rett til AFP i arbeid utenfor hjemmet, å ha mistet jobb utenfor hjemmet som følge av fosterhjemsoppdraget, samt å ha mistet forutsigbarhet og økonomisk trygghet som følge av kortvarige frikjøpskontrakter.

Økonomisk tap forbundet med frikjøp

- 60,1 % (N = 526) oppgir at fosterhjemmet er blitt påført økonomisk tap eller andre ulemper som følge av å være frikjøpt.

N = 316 oppgir følgende:

- 80,4 % ikke fått kompensert tap av tjenestepensjon fullt ut
- 67,4 % ikke fått feriepenger.
- 43,3 % oppgir tapt rett til AFP ordning i arbeid utenfor hjemmet,
- 40,2 % ikke fått godtgjort full lønn og lidt lønnstap.
- 30,1 % oppgir mistet jobb utenfor hjemmet.
- 38,3 % mistet forutsigbarhet og økonomisk trygghet som følge av kortsiktige frikjøpskontrakter.
- 19 % (N = 221) oppgir at mangel på frikjøp er en årsak til at de har vurdert å si opp oppdraget.
- 32,9 % (N = 677) oppgir at fosterhjemsoppdraget går for mye utover familiens økonomi.

Blant de som har vurdert å si opp fosterhjemsoppdraget oppgir 14,7% som årsak at det ikke er tilstrekkelig frikjøp, og 20,8 % oppgir at det ble for krevende økonomisk. Vi ser og at en høy andel fosterforeldre peker på økonomi som viktig årsak til at de ikke ønsker å ta på seg nye oppdrag. Å gi frikjøpte fosterforeldre rettigheter som om de er arbeidstagere er det tiltak fosterforeldre selv sier er viktigst for å rekruttere flere fosterforeldre

Samlet peker dette på at frikjøp ikke bare er et spørsmål om arbeidsvilkår, men også om økonomisk trygghet, stabilitet og muligheten til å stå i oppdraget over tid.

Den innførte regel om rett til godtgjøring for kompensasjon av tjenstepensjon ivaretar på langt nær det pensjonstap mange frikjøpte fosterforeldre påføres grunnet frikjøp. Det er stort behov for en egen pensjonsordning for frikjøpte kommunale fosterhjem. Vi oppfordrer til at man innlemmer kommunale frikjøpte fosterhjem inn i den samme pensjonsordning som nå gjelder Oslo kommunes beredskapshjem og statlige fosterhjem iht en særlov.

Norsk rett viser at lovgiver kan gi personer som ikke er arbeidstakere et særskilt, arbeidstakerlignende vern når dette forankres i lov. Folkevalgte på Stortinget og i kommuner er et tydelig eksempel. Selv om de ikke er ordinære arbeidstakere, har lovgiver gitt dem rett til permisjon fra ordinært arbeid og dermed en stilling å vende tilbake til etter vervet, jf. kommuneloven § 8-2. Kommuneloven gir også hjemmel for pensjonsordning, sykepengerrettigheter, yrkesskadedekning, permisjonsordninger og ettergodtgjøring for kommunale og fylkeskommunale folkevalgte, jf. kommuneloven § 8-6 til § 8-10.

Det samme prinsippet ser man for enkelte fosterhjemsoppdrag: Oppdragstakere i statlige beredskapshjem og spesialiserte fosterhjem samt Oslo kommunes beredskapshjem, er gitt en egen lovregulert pensjonsordning selv om de ikke er arbeidstakere. Dette viser at oppdragstakerstatus ikke er til hinder for reelle rettigheter, men at slike ordninger normalt krever særskilt lov hjemmel.

For ordinære frikjøpte fosterforeldre har lovgiver derimot ikke etablert et tilsvarende vern. Når ulønnet permisjon fra ordinær jobb er brukt opp, må frikjøpte fosterforeldre derfor i praksis måtte velge mellom å beholde arbeidet sitt og å fortsette å være hjemme for barnet.

Barnevernsloven § 9-6 gir en rett til godtgjøring og utgiftsdekning til alle fosterhjem, samt en uspesifisert, skattepliktig godtgjøring for å kompensere for manglende opptjening av tjenstepensjon. Den gir ikke rett til å vende tilbake til jobb etter endt frikjøpsperiode, offentlig tjenstepensjon, yrkesskadedekning eller sykepengerrettigheter på linje med arbeidstakere.

Kjernepoenget er at samfunnet har etablert et lovfestet sikkerhetsnett for folkevalgte og enkelte statlige og kommunale oppdragstakere som er fosterhjem, som får viktige rettigheter hjemlet i lov som arbeidstaker, men ikke for frikjøpte kommunale fosterforeldre. Dette er et rettslig hull som bør tettes dersom fosterhjemsoppdraget skal gis den stabiliteten, forutsigbarheten og tryggheten som barnets behov tilsier.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende:

- Frikjøpte fosterforeldre må få rettigheter som om de var arbeidstakere, med forsikringsordninger, tjenestepensjon, regulering av lønnskompensasjon, oppsigelsesvern m.m. Rettighetene må forankres i lov.
- Det må lages en egen tjenestepensjonsordning for fosterforeldre. Alternativt innlemmes i Lov om pensjonsordning for oppdragstager i statlig beredskapshjem eller spesialisert fosterhjem, eller tilsvarende.
- Fosterforeldre som opplever har barn med store helse- og omsorgsbehov, må ha krav på tiltak, som eks frikjøp, som gir stabilitet i fosterhjemsoppdraget slik at man unngår brudd og flytting av barnet.
- Det må på plass et rettslig forpliktende regelverk om frikjøp, ikke kun faglige anbefalinger.
- Der fosterforeldre har mistet jobben utenfor hjemmet grunnet behov for frikjøp, skal de sikres økonomisk gjennom særskilte ordninger.
- Det bør lovfestes en rett til permisjon med tilbakekomst for frikjøpte fosterforeldre, etter modell av Kommuneloven §8-2, slik frikjøpte kommunepolitikere har, og slik praksis også er for Stortingspolitikere. Dette for å sikre barnets stabilitet og at risikoen ikke bæres av den som tar på seg samfunnsoppdraget.
- Der barnet har helse- og omsorgs behov som tilsier langvarig frikjøp og tiltak inn i fosterhjemmet, men er i et kommunalt fosterhjem, skal det samme fosterhjemmet ha krav på å kunne bli et spesialisert fosterhjem – privat eller statlig etter eget valg.

4.2 Avlastning og veiledning i komplekse situasjoner

Behovet for avlastning, veiledning og spesialiserte tiltak er fortsatt stort i 2026. Som i 2025 viser svarene at mange fosterhjem står i oppdrag med høy belastning og komplekse omsorgs- og rehabiliteringsbehov, uten at støtten rundt hjemmet er tilstrekkelig tilpasset situasjonen. Mangel på avlastning og veiledning kan få store konsekvenser både for barnet, fosterforeldrene og øvrige medlemmer i fosterfamilien. Undersøkelsen viser at mange fosterforeldre opplever behov for mer avlastning, mer spesialisert veiledning, mer opplæring og bedre koordinering mellom tjenestene. Dette understreker at stabile fosterhjem ikke bare handler om motivasjon og innsats fra fosterforeldrene, men om at det finnes et reelt støttestillas rundt familien. I komplekse saker, der barn viser sterke reaksjoner, motsetter seg samvær, utøver vold eller lever med store reguleringsvansker, vil manglende veiledning og støtte kunne øke risikoen for

sammenbrudd i oppdraget. Svarene viser også at manglende veiledning er særlig tydelig i samværssituasjoner. Mange fosterforeldre oppgir at de ikke har fått nødvendig hjelp til å forstå barnets reaksjoner og til å støtte barnet i krevende situasjoner.

Dette peker i samme retning som i 2025:

Veiledning og avlastning må være et reelt og tilgjengelig tiltak, ikke et minimumstilbud som gis for sent eller i for lite omfang. Avlastning og veiledning er avgjørende tiltak for å sikre stabilitet for barn i fosterhjem.

Fosterforeldrene kan oppleve at sårt tiltrengt avlastning er vanskelig å få forståelse for i barnevernstjenesten - selv om fosterforeldre kan stå i krevende oppdrag 24 timer i døgnet og trenger pusterom en gang iblant fra start, ikke et minimumstilbud som gis for sent eller i for lite omfang.

Et funn som gir stor grunn til bekymring, er at det også i år er betydelig antall fosterforeldre er utsatt for vold eller trusler om vold fra barnet / ungdommen og en del også fra barnets nettverk. Fosterforeldre er uten særskilt kontrakts regulering som frilansere, ikke omfattet av noen forsikringsordning/verne ordning, yrkesskadedekning/ forsikringsordning når de utfører omsorgsoppdraget.

(N = 980)

- 30, 2 % av fosterforeldrene har avlastning som tiltak.
- 14, 4 % har særskilt veiledning.
- 6,1 % har spesielle kurs.
- 57,9 % (N = 890) oppgir at de i svært stor grad/ i stor grad/ i noen grad har behov for mer avlastning.
- 63,8 % (N = 890) oppgir svært stor grad/ i stor grad/ i noen grad har behov for mer spesialisert veiledning.
- 18, 2 % (N = 121) oppgir at rettsikkerheten ikke ivaretas i avgjørelser om avlastning.
- 20,3 % (N = 902) anser at den økonomiske situasjonen hos kommune/ oppdragsgiver er forverret de 2 siste årene og at de får mindre forsterkningstiltak som frikjøp og veiledning.
- 60,9 % (N= 169) Fosterforeldrene svarer nei på at når barnet har motsatt seg samvær så får de som fosterforeldre veiledning på hvordan de skal forstå reaksjonene til barnet, samt hjelp til å gi barnet oppfølging til å mestre sine tanker / følelser/ adferd.
- 18 % (N=858) av fosterforeldrene anser at barnet ville få bedre ivaretagelse av sine behov dersom fosterforeldrenes fikk mer avlastning.
- 23, 8% (N= 869)) har erfaring med å bli utsatt for vold eller trusler om vold i fosterhjemsoppdraget fra barnet/ ungdommen, 9,8 % har slik erfaring fra barnets familie/ nettverk.

- 38,1% (N=846) av fosterforeldre oppgir at det er utfordrende å være fosterhjem fordi fosterhjemmet har manglende avlastningsmuligheter.

4.3 Økonomi

Fosterhjemsundersøkelsen viser at stabile og forutsigbare økonomiske rammer er sentralt for stabilitet i fosterhjem. Det vil si færre utilsiktede flyttinger og bedre re-rekruttering av fosterhjem. I dag mangler det et rettslig forpliktende regelverk for å sikre dette.

I likhet med 2025 viser årets funn at økonomien er en betydelig destabiliserende faktor. Mange fosterforeldre opplever at etableringstilskudd, dekning av ekstraavgifter og de løpende økonomiske rammene ikke er tilstrekkelige. Dette svekker familiens økonomiske trygghet og kan gjøre det vanskeligere å stå i oppdraget over tid. Samtidig viser årets undersøkelse at kommuneøkonomien fortsatt ser ut til å påvirke både økonomisk trygghet, samarbeid og tilgang til tiltak.

I 2026 er også hovedbildet at fosterhjemmet fortsatt bærer en betydelig del av risikoen i oppdraget. Halvparten av fosterforeldrene oppgir at familiens økonomiske trygghet er svekket som følge av fosterhjemsoppdraget. Dette står i kontrast til forventningene og informasjonen de fikk før oppdraget. I en hverdag med økende renter og økonomisk utrygghet for alle familier, gir dette en ekstra stor risiko og belastning for de som tar på seg dette offentlige omsorgs- og rehabiliteringsoppdraget. Dette øker også sannsynligheten for utilsiktede flyttinger.

Nesten 40 % av fosterforeldrene sier at uenighet om økonomiske spørsmål skapte samarbeidsproblemer med barneverntjenesten. Videre oppgir halvparten av fosterforeldre som opplevde at en plassering ble avsluttet, at årsaken var slike samarbeidsproblemer. Sammenhengen mellom økonomisk utrygghet, samarbeidsvansker med barneverntjenesten, fosterhjem som oppløses og utilsiktede flyttinger er tydelig. Omtrent 30 % av de som ikke ønsker et nytt fosterhjemsoppdrag, sier det vil påvirke familiens økonomi for mye.

- 51,7 % (N=897) er helt enig eller litt enig i at fosterfamiliens økonomiske trygghet er svekket etter at de tok på seg fosterhjemsoppdraget.
- 32,6 % (N=848) av fosterforeldre oppgir at det er utfordrende å være fosterhjem fordi det går ut over familiens økonomi.

(N=897)

- 51,4 % er helt eller litt uenige i at etableringstilskuddet var tilstrekkelig til å dekke nødvendige utgifter da barnet flyttet inn).
- 58,8 % er helt eller litt uenige i at barneverntjenesten dekker alle nødvendige ekstraavgifter som oppstår i tillegg til den månedlige utgiftsdekningen.

(N=902)

- 29,2 % oppgir at kommuneøkonomien har påvirket fosterhjemmets økonomiske trygghet.
- 25,3 % oppgir at dårligere kommuneøkonomi har påvirket samarbeidsforholdet.
- 20,3 % oppgir at kommuneøkonomien har gitt mindre forsterkningstiltak eller veiledning.
- 18 % oppgir mindre kurs og opplæring, og 13,7 % at kommuneøkonomien har påvirket barnets rettssikkerhet.
- 82,2 % (N=880) av fosterforeldrene mottar grunnstøtte og 93,2 %, mottar utgiftsdekning.
- 19,9 % (N= 890) har flere barn plassert samtidig og får både grunnstøtte og utgiftsdekning per barn, mens 1,9 % ikke får dette per barn.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende:

- Et fosterhjemsoppdrag skal ikke påføre fosterhjemmet økonomisk risiko eller økonomisk tap. Eventuelle krav skal kunne rettes direkte mot staten.
- Økonomiske rammevilkår må lovfestes og konkretiseres i forskrift, slik at de blir rettslig forpliktende for kommunene som et minimums nivå. Det må alltid gjøres individuelle tilpasninger.
- Alle nødvendige utgifter og utlegg relatert til omsorgsoppdraget skal dekkes av det offentlige.

5. Samvær og gjenforening/tilbakeføring

En fosterhjemsplassering er i utgangspunktet midlertidig. Det skal jobbes målrettet med en tilbakeføring og gjøre dette mulig der dette er til det beste for barnet. Samtidig skal det jobbes for en familiær og trygg tilknytning i fosterfamilien. Slik kan det skapes en tillitsbasert tilknytning som kan gi en rehabilitering av barnets skjevutvikling, samt utviklingsstøttende omsorg. Dette er i seg selv en kompleks situasjon. Det kan oppleves som motstridende målsettinger. Å skape tillit og en tilknytning krever ro i en ny familiær situasjon – mens målet om en gjenforening med foreldre, krever hyppige samvær og tett samarbeid mellom barnets foreldre, fosterforeldre og barneverntjenesten. Det kan være vanskelig å skape roen barnet trenger for å skape tilknytning og utvikling i en ny familiærsituasjon i et fosterhjem.

Vi vet at mange av barna vokser opp i fosterhjem og utvikler sin tilhørighet i fosterfamilien. Dette familielivet har samme rett til beskyttelse som et biologisk familieliv i henhold til EMK-artikkel 8. Ettersom fosterforeldre i utgangspunktet ikke har partsrettigheter, har denne retten til familieliv vært sjeldent behandlet i nemd eller rettssystem. Allikevel undergraver ikke dette denne retten til vern av familielivet i fosterhjemmet, der dette er etablert, hos barn og unge i fosterhjem, fostersøsken og fosterforeldre.

5.1 Samvær

Fosterforeldre gir uttrykk for at de mener samvær og kontakt med foreldre og øvrig familie er viktig for barnets identitetsutvikling. Samtidig forteller mange at noe av det mest krevende ved et fosterhjemsoppdrag er samvær som de opplever ikke er til barnets beste. I en slik krevende og belastende situasjon opplever mange fosterforeldre heller ikke å få tilstrekkelig støtte fra barneverntjenesten, verken i form av tiltak, nye vurderinger eller veiledning knyttet til samværssituasjonen.

- 44,1 % (N= 875) av fosterforeldrene opplever at samværet ikke er til barnets beste.
- 32,4 % (N= 871) av fosterforeldrene sier de ikke har fått medvirke i spørsmål rundt utforming av samværsordningen.
- 21,8 % (N= 870) av fosterforeldrene har opplevd at barneverntjenesten har bedt de om å fysisk tvinge barnet eller press overtale/spille på samvittighet, for å gjennomføre samvær med sine foreldre selv om barnet ikke ville dette.
- 60,9 % (N=169) av fosterforeldrene har ikke fått veiledning for hvordan de skal forstå reaksjonene til barnet i forbindelse med at barnet har motsatt seg samvær.
- 30,8 % (N=848) av fosterforeldrene opplever at barna i svært stor eller stor grad har fått medvirke i bestemmelser rundt samvær. 25,3 % svarte i noen grad, og 30,1 % svarte at barnet i liten eller svært liten grad fikk medvirke.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende tiltak:

- Barn skal ikke tvinges til samvær.
- Barn, uavhengig av alder, må få en selvstendig rett til å kreve stans av samvær, slik regelen er i Danmark om 8 uker samværsstans.
- Barneverntjenesten må ha en plikt til å stanse samvær der fosterforeldre/barnet selv/skole/ eller annen offentlig instans, melder om at dette går utover barnets helse, hverdagslige livsmestring og utvikling.
- Barneverntjenesten må ha en plikt til å undersøke de forhold som meldes, og få helsefaglig vurdering av situasjonen av helsefaglig personell.
- Barneverntjenesten plikter å jobbe fortløpende med forbedringer og sette inn tiltak for å bedre samværssituasjonen for barnet.
- Fosterforeldre må få rett til veiledning der barnet har stressreaksjoner ved samvær, hvordan å ivareta barnet, men også egne tanker og følelser.
- Fosterforeldre må få prosessuelle rettigheter ved endring av fastsatt samvær, og en rett til å be barneverntjenesten om en midlertidig stans av samværet.

5.2 Gjenforening

Det skal arbeides aktivt med målet om gjenforening under en fosterhjemsplassing. Gjenforening skal gjennomføres der dette er til barnets beste. Det innebærer at barneverntjenesten må sette fosterforeldre i stand til å bidra i dette arbeidet, og

samtidig jobbe målrettet med foreldre gjennom tiltak og støtte, slik at de kan mestre foreldrerollen og oppnå tilstrekkelig foreldreevne, stabil psykisk helse, forsvarlige økonomiske forhold osv.

Barn i fosterhjem opplever ofte å vokse opp i en belastende midlertidighet og stor usikkerhet: Hvor skal jeg bo fremover? Kan jeg beholde vennene mine? Må jeg bytte skole? Hva skjer om ett år, om to år? Skal jeg flytte hjem igjen, eller skal jeg bo her videre? Får jeg beholde kontakten med fostersøsken og fosterforeldre?

Spørsmålet om gjenforening skal gjennomføres eller oppgis, bør tas opp og vurderes systematisk. Slik kan barna få en tydelig avklaring på hva som skal skje, og en større grad av forutsigbarhet for hvor de skal vokse opp og knytte relasjoner til venner og nye nettverk. Det må alltid være barnets beste som skal være førende for slike avgjørelser – ikke hensynet til foreldrenes eller fosterforeldrenes interesser.

- 16,3 % (N= 846) av fosterforeldrene opplever at det å stå i midlertidighet – uavklart tilbakeføring er utfordrende med det å være fosterhjem.
- 68,2 % (N= 849) av fosterforeldrene sier at det viktigste tiltaket myndighetene kan gjøre (kan velge flere tiltak) for å rekruttere flere fosterhjem er å sikre at barn ikke må leve i midlertidighet over mange år i et fosterhjem, barnevernstjenesten jevnlig vurderer om fosterhjems plasseringen ikke lenger være midlertidig, men permanent.
- 57,2 % (N= 849) av fosterforeldrene sier at det viktigste tiltaket myndighetene kan gjøre (kan velge flere tiltak) for å rekruttere flere fosterhjem er at barnet får rett til å bestemme i egen barnevernssak og ikke bli presset til samvær eller tilbakeføring det ikke ønsker.
- 60,3 % (N= 878) av fosterforeldrene ønsker rett til å påklage avgjørelser om tilbakeføring.
- 50,9% (N=110) av ungdommene opplever å ha størst familietilhørighet i fosterfamilien, 7,3% hos sine foreldre, 20,9 % både hos foreldre og fosterfamilie, 7,3% i sitt nettverk.
- 70,8% (N= 870) av fosterforeldrene opplever at barnet /ungdommen har/ hadde størst familietilhørighet i fosterfamilien, 3,6 % hos sine foreldre og 16,2% hos både foreldre og fosterforeldre.

- 23,8 % (N=870) av fosterforeldrene sier at ingen har tatt opp temaet gjenforening/ tilbakeføring av barnet / ungdommen, 12,9 % sier at foreldrene har tatt det opp, 10% sier barnevernstjenesten, 3,6 % sier at barnet / ungdommen selv har tatt det opp og 3,8 % sier at de selv som fosterforeldre har tatt det opp. Så mange som 52,6 % sier at gjenforening ikke er relevant i deres plassering.
- Der temaet om tilbakeføring er tatt opp sier:
 - 71% (N=186) av fosterforeldrene at de tror det ikke vil være positivt for barnet / ungdommen med en tilbakeføring til foreldrehjemmet
 - 5,4% av fosterforeldrene tror det vil være positivt for barnet med tilbakeføring
 - 15,1 % av fosterforeldrene vet ikke

Norsk Fosterhjemforening anbefaler følgende tiltak:

- Retten til familieliv, EMK artikkel 8, for barnet og fosterfamiliens medlemmer, skal ivaretas med rettsregler som gir rettigheten et konkretisert innhold. Relasjonene skal ivaretas også etter en eventuell flytting/tilbakeføring. For eksempel ved samværsavtale og ved å være avlastningshjem/besøkshjem.
- Tidligere fosterforeldre som har rett til familieliv med barnet skal ha rett til å anlegge sak etter barneloven, (evt etter barnevernsloven om regler endres) med rett til å få prøvet sak om overtagelse av foreldreansvar, daglig omsorg evt samvær, og dette skal gå frem av loven.
- Fosterforeldre som har vært fosterforeldre for barnet i minst 2 år, skal ha rett til å være part i tilbakeføringssaken.
- Barnet og fosterforeldrene gis en selvstendig rett til å kreve avklaring av spørsmålet om midlertidighet samt fremsette begjæring overføring av foreldreansvar til fosterforelder, eller adopsjon.

6.0 Ettervern

Det er for store geografiske forskjeller i ettervernet som tilbys. Mange ungdommer beskriver mangel på forutsigbarhet og kontinuerlig støtte etter fylte 18 år.

Funnene viser at ettervern i liten grad planlegges systematisk. Seks av ti fosterforeldre oppgir at barneverntjenesten ikke har snakket om ettervern verken med dem eller med barnet. Der ettervern tas opp, skjer det ofte sent i ungdomstiden.

Samtidig oppgir et stort flertall av fosterforeldrene at de ønsker at ungdommen skal fortsette å bo i fosterhjemmet etter fylte 18 år. Dette viser at viljen og kapasiteten i fosterhjemmene er høy og at det finnes et stort potensial for stabile etterverns løsninger.

Dette peker samtidig på et betydelig gap mellom behov, vilje og faktisk praksis, – og en risiko for at ungdom mister nødvendig støtte i overgangen til voksenlivet.

Risiko for brudd i relasjoner gir en ekstra sårbarhet til disse ungdommene. Når ettervern ikke planlegges, øker risikoen for at ungdom må flytte og relasjoner til fosterfamilie kan brytes. Risiko for utenforskap øker når ungdom uten tilstrekkelig ettervern står i fare for sosial isolasjon, psykiske helseutfordringer og svak tilknytning til arbeid og utdanning.

Ungdom som vokser opp i fosterhjem eller på institusjon er først og fremst ungdom – med de samme ønskene, drømmene og behovene som andre unge voksne. Samtidig har mange av dem levd gjennom erfaringer og belastninger som er langt mer krevende enn det jevnaldrende har opplevd. Det gjør at flere av dem står i større helseutfordringer og har mer omfattende behov for støtte og oppfølging. I overgangen til voksenlivet betyr dette ofte at de trenger hjelp fra flere ulike tjenester. Barnevernet har derfor et særskilt ansvar for å sørge for god koordinering, slik at ungdommene får den oppfølgingen de faktisk trenger.

[I 2024 presenterte Norsk Fosterhjemsforening og KS en samfunnsøkonomisk analyse av ettervern, utarbeidet av Menon Economics.](#) Analysen viser tydelig at ettervern er en svært lønnsom investering for samfunnet. Tiltakene bidrar til å forebygge utenforskap blant unge som har hatt barnevernstiltak, og gir dem en tryggere overgang til voksenlivet. Ifølge rapporten gir hver krone som investeres i ettervern en samfunnsøkonomisk gevinst på fem kroner. Samlet anslås verdien av ettervern til en forventet nåverdi på 45,8 milliarder kroner. Samtidig peker rapporten på betydelige svakheter i dagens system. Ettervernstilbudet varierer i stor grad mellom kommuner, blant annet som følge av ulik kommuneøkonomi. Dette viser at retten til ettervern i praksis ofte blir en rettighet uten reelt innhold.

I tillegg viser tall fra Statistisk sentralbyrå (2022) at bare rundt halvparten av ungdommene som har rett til ettervern faktisk mottar et slikt tilbud. Vi vet også for lite om hvilke ettervernstiltak som gir best effekt. Samtidig mangler kommunene tydelige insentiver til å satse på godt etterverns arbeid, ettersom staten i stor grad tar de økonomiske konsekvensene dersom ungdommene senere faller utenfor arbeid og utdanning.

Unge voksne på ettervern må få tiltak som er skreddersydd og tilpasset hver enkelt. Skreddersydde tiltak er avgjørende for å sikre en god overgang til voksenlivet og forhindre utenforskap. I tillegg bør ettervern ikke bare bestå av økonomisk og praktisk hjelp, men også emosjonell støtte. Det innebærer at alle unge med rett til ettervern bør ha en trygg voksenperson i livet sitt, også etter fylte 18 år.

- 43,7% (N=106) av ungdommen sier at de i svært stor/stor grad har hatt en reell påvirkning knyttet til planlegging eller gjennomføring av sine ettervernstiltak.
- 79 % (N=34) av ungdommene bor i fosterhjemmet etter fylte 18 år.
- 48,3 % (N=29) av ungdommen som mottar eller har mottatt ettervernstiltak sier at ettervernstiltaket har/har hatt positiv betydning for hvordan de har det i livet i dag, 24,1 % sier ettervernstiltak hverken har/har hatt en positiv eller negativ betydning, 10,3 % sier at ettervernstiltak har hatt en negativ betydning 6,9 % vet ikke og 10,3% svarer ikke relevant.
- 6,5 % (N=980) av fosterforeldrene sier de har ungdom under ettervern boende hos seg som ettervernstiltak,
- 47,8 % (N=878) av fosterforeldrene ønsker rettighet til å kunne påklage ettervernstiltaket til ungdommen.
- 65,9 % (N=205) av fosterforeldrene der, barnevernet hadde snakket om ettervern, sa at dette skjedde når ungdommen var mellom 16 og 17 år. 26,3 % sa at det skjedde før ungdommen var 16 år, og 7,3 % sa at det var først etter at ungdommen var 18 år.
- 80,1 % (N=871) sier at de tenker barnet skal fortsette å bo i fosterhjemmet utover sin 18 års dag
- 36,5 % (N=108) sier at ungdommen får gode og tilpassede ettervernstiltak, 24,3 % er uenige i dette. Videre sier 36 % at fosterhjemmet får nødvendig kompensasjon i ettervernperioden, både grunnstøtte og utgiftsdekning, 34 % er uenige i dette.
- Der ungdommen ikke har fått ettervernstiltak iht sine behov er det 8,3 % (N=109) som har klaget til statsforvalter, 30,3 % som ikke har gjort det, og 60,6 % sier det ikke er relevant
- Av de som har klaget til Statsforvalter sier 44,4 % (N=9) at de fikk bedre ettervernstiltak, 33,3 % sa at de ikke fikk bedre tiltak etter klagen.

Norsk Fosterhjemsforening anbefaler følgende tiltak:

- Ettervern må lovreguleres og gis et konkret innhold slik at ungdommen vet hvilke alternativ som finnes, og får rettskrav på disse.
- Ettervern må alltid bestå av tre hovedkomponenter: praktisk og økonomisk hjelp, samt emosjonell støtte.
- En fosterhjems plassering bør som hovedregel fortsette etter at ungdommen er 18 år, dersom ungdommen ikke motsetter seg dette.
- Tiltak og ytelser til fosterhjemmet må ikke reduseres der hjemmet er et ettervernstiltak.
- Barn under offentlig omsorg skal ikke måtte bruke opp erstatning eller oppsparte etableringsmidler før de får økonomisk sosialhjelp.
- Det offentlige må også dekke ettervernstiltak for ungdom som er lærlinger i yrkesutdanning. Disse skal ikke selv betale for ettervernstiltak og utgiftsdekning.
- Unge som takker nei til ettervern må bli hyppig fulgt opp, og få tilbudet om ettervern presentert på nytt i flere omganger, etter de har avslått tilbudet.

7.0 Terningkast til kommunene

Fosterforeldrene (N = 863) gir svært varierte vurderinger av kommunenes oppfølging. Dette viser tydelig at kvaliteten i fosterhjemsarbeidet i stor grad påvirkes av lokal kompetanse og kapasitet, evne til å skape gode relasjoner, forutsigbarhet og trygghet.

Så selv om mange fosterforeldre rapporterer utfordringer, viser undersøkelsen også at det finnes kommuner hvor samarbeidet fungerer godt og hvor fosterforeldre opplever god støtte.

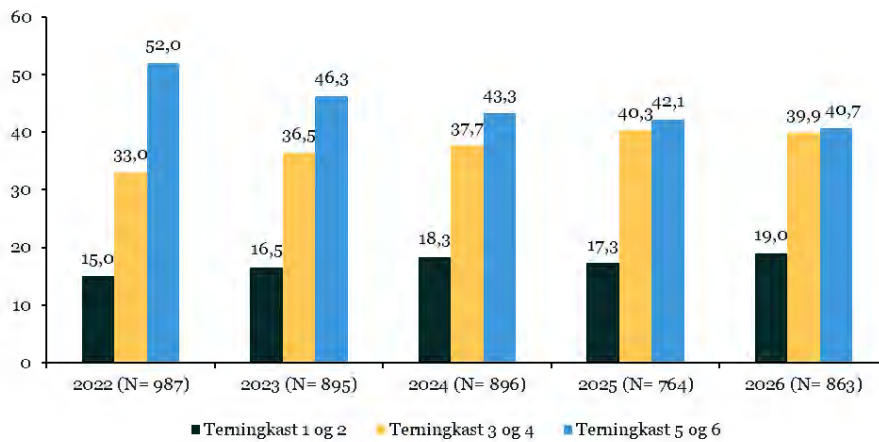
Fosterforeldre som gir en høy samlet vurdering av kommunene, beskriver særlig:

- Forutsigbarhet og tydelige rammer, klare avtaler, stabile kontaktpersoner og tydelig kommunikasjon. Dette gir trygghet i oppdraget.
- Godt samarbeid og gjensidig tillit, fosterforeldre blir lyttet til, deres erfaring og kunnskap anerkjennes, de opplever å være en del av laget. Dette styrker både relasjonen og kvaliteten i omsorgen.
- Tilgjengelig støtte og oppfølging, rask respons ved behov, tilgang til veiledning og tiltak, aktiv oppfølging fra barneverntjenesten. Dette gjør det mulig å stå i krevende situasjoner.
- Tiltak som er tilpasset barnets behov, fleksibilitet i løsninger, forståelse for kompleksiteten i oppdraget, vilje til å justere tiltak underveis.
- Fosterforeldre som opplever godt samarbeid, tilstrekkelig støtte og forutsigbarhet er i langt større grad villige til å anbefale andre å bli fosterforeldre og ta nye oppdrag.

Dette gjør kvaliteten i kommunenes oppfølging til en av de viktigste faktorene for å løse fosterhjems krisen.

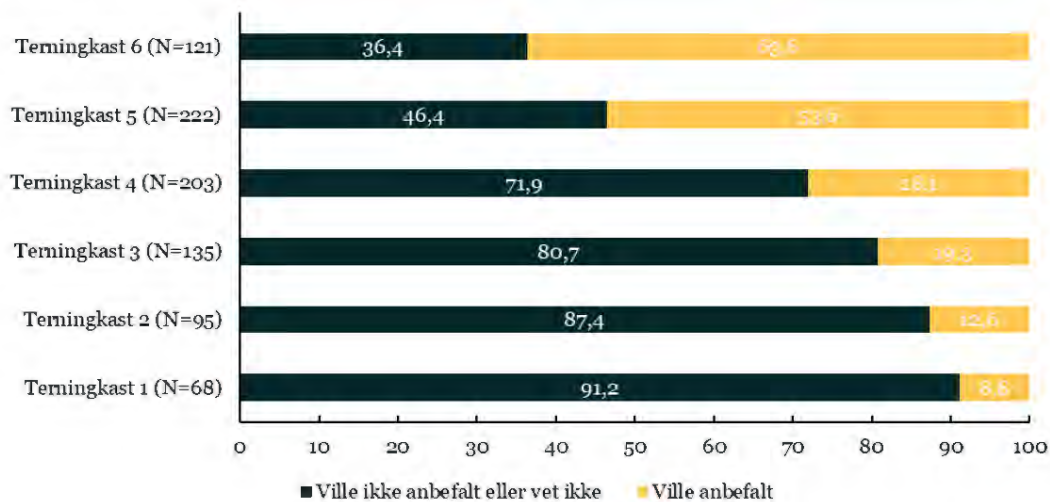
Erfaringene fra fosterhjem som gir høye vurderinger av kommunene viser at god kvalitet i oppfølgingen ikke bare styrker eksisterende fosterhjem – det er også det viktigste virkemiddelet for å rekruttere nye. Dette betyr at kommuner som lykkes med samarbeid, støtte og forutsigbarhet, skaper ikke bare bedre oppvekstvilkår for barn – de bygger også grunnlaget for bærekraftig rekruttering og gjenbruk av fosterhjem.

Fordeling av terningkast mellom 1 og 6 (der 6 er best) for fosterforeldrenes totalopplevelse av ansvarlig barnevernstjeneste sin oppfølging, innsats, forståelse, samarbeid etc. i perioden 2022 til 2026.

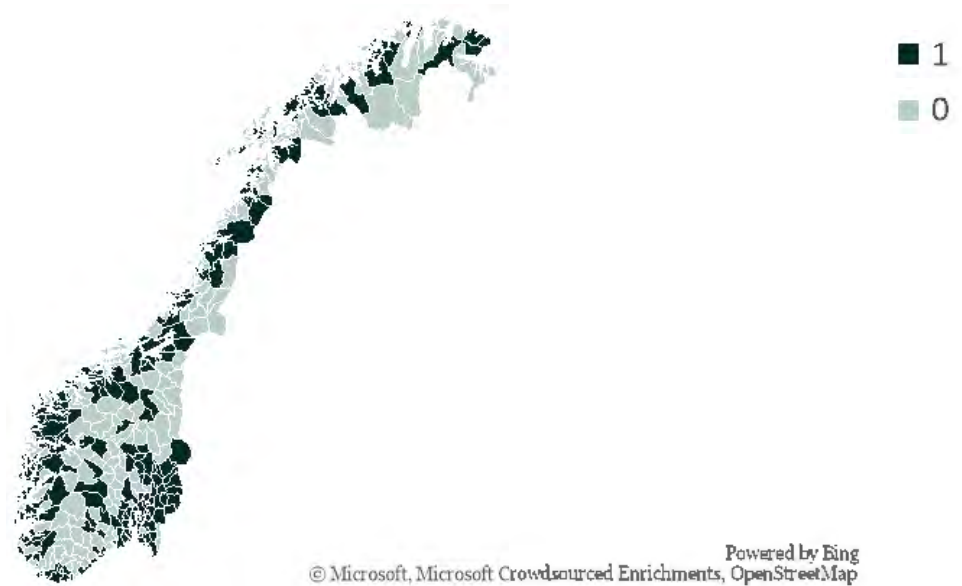
Kilde: Fosterhjemsundersøkelsen 2022, 2023, 2024, 2025 og 2026

Terningkast mellom 1 og 6 (der 6 er best) for fosterforeldrenes totalopplevelse av ansvarlig barnevernstjeneste sin oppfølging, innsats, forståelse, samarbeid etc. fordelt på hvorvidt fosterforeldrene anbefaler andre å bli fosterhjem eller ikke.

Kilde: Fosterhjemsundersøkelsen 2026

De 1 286 fosterforeldrene som har svart på årets undersøkelse kommer fra disse kommunene:

8.0 Overordnede anbefalinger fra Norsk Fosterhjemsforening

Fosterhjemsundersøkelsen 2026 gir et tydelig budskap: Vi vet hva som må til – nå må det handles. Uten nødvendige tiltak risikerer vi en utvikling der færre barn får vokse opp i stabile familiebaserte omsorgsløsninger.

Politikere og fagfolk er enige; det beste for barn er å vokse opp i en familie, og vi vet også at det har en høy samfunnsøkonomisk verdi. **1 krone investert i et fosterhjemstiltak gir 11 kroner tilbake til samfunnet.**

Fosterforeldre ber om grunnleggende forutsetninger for å kunne stå i oppdraget: trygghet, forutsigbarhet, støtte og rettigheter. Dette er ikke bare avgjørende for dem – det er avgjørende for barna.

Gode rammer for fosterhjem gir gode og stabile rammer for barns oppvekst. Skal vi lykkes, må vi gjøre det mindre risikofylt å være fosterhjem. Valgene som tas nå, vil forme barns liv i årene som kommer.

Til politikere og beslutningstakere – nå handler dette om å ta på alvor det ansvaret dere har for barna staten har overtatt omsorgen for.

Til alle som jobber i fosterhjemsfeltet: Takk for at dere står på for barna og redder liv! Arbeidet er utrolig komplekst, og vi vet at dere som jobber i kommunene ofte ikke har rammene til å sette inn tiltakene dere mener trengs for stabilitet rundt barnet. ❤️

Til alle fosterforeldre: Takk for omsorgen dere gir, at dere står i det komplekse – og til tider ytterst krevende situasjoner. Dere spiller en avgjørende rolle i barn og unges liv! ❤️

Til barna: Dere er verdifulle og viktige – og dere er verdt å bli elsket. Dere fortjener trygghet, stabile relasjoner og voksne som blir i hele livsløpet ❤️

Oslo, 7. mai 2026

Generalsekretær
Norsk Fosterhjemsforening